

Készül az új szabadidőközpont Marosvásárhelyen

A parkosítás jövőre marad

Fotó: Nagy Tibor

Az év végéig nagyjából elkészül az új szabadidőközpont, ami a Tudor lakónegyedben, a csendőrség szomszédságában lévő, sok évig kihasználatlanul álló, mintegy négyhektáros területen létesül uniós forrásokból. Előreláthatólag mindössze a parkosítási munkálatok csúsznak át a jövő évre, és a tervek szerint tavasszal várható a sport- és szabadidős létesítmény átadása.

Menyhárt Borbála

Tavaly májusban kezdődtek el Marosvásárhely új szabadidőközpontjának, a Cserealja Zöld Parknak a területrendezési munkálatai. Mint ismeretes, a szóban forgó Tudor negyedbeli négyhektáros területen szeretne volna létrehozni a korábbi városvezetés az úgynevezett második Vikend-telepet, azonban az uniós pályázati kiírásokon csak parkok kialakítására lehetett forrásokat leírni, így korszerű szabadidőpark készül az évekig elhanyagolt területen.

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

A CNI-re vár a nyár-rádszerezési piac

A szerződésbe foglaltak szerint 2024. júniusban a CNI át kell majd adja a felújított piacot az önkormányzatnak.

2.

A Tholdalagiak 400 éve Nyárad-szentbenedeken

Több mint 350 éven át meghatározó volt a Tholdalagi grófok jelenléte nemcsak a falu, de egész Marosszék és a Székelyföld gazdasági, kulturális és szellemi fejlődésére nézve.

4.

Bemutatták Marosvásárhelyen a Tigris játékfilmet

Szeptember 29-én, pénteken, egy nappal a bukaresti ősbemutató után a marosvásárhelyi Cinema Cityben is bemutatták Andrei Tânase Tigris című játékfilmjét, amelyet tavaly július és augusztus között a Comana Nemzeti Parkban, Bukarestben, több jelenetét pedig Marosvásárhelyen forgatták.

17.

OPTICA OPTOFARM

20%

KEDVEZMÉNY*

- óvodásoknak
- iskolásoknak
- egyetemistáknak

* Részletek az üzleteinkben.

0265 212 304

Marosvásárhely,
Szászrégen, Szováta

Ne hagyja ki az őszi szőnyegvásárt!

carpeta

Október 11–15. között térjen be a SAMIRA üzletbe:
Marosvásárhely,
Bartók Béla utca 1–3. szám.
Szerdától vasárnapig 9–19 óra között szőnyegek, futószőnyegek nagy választéka várja, kedvezményes áron vásárolhat!
Ajándék vár minden vásárlóra!
Telefon: 0265-269-295; 0740-187-603.

OKTÓBER

6., péntek

A Nap kel
7 óra 27 perckor,
lenyugszik
18 óra 54 perckor.
Az év 279. napja,
hátravan 86 nap.

IDŐJÁRÁS

Nagyobb részt napos

Hőmérséklet:
max. 20 °C
min. 4 °C

*Isten éltesse!

Ma BRÚNÓ és RENÁTA, holnap AMÁLIA napja. AMÁLIA: a germán Amalkezetű nevekből származik, a névképző egy gót királyi családra utal, valamint megtalálható benne a védelem névelem is.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR – 2023. október 5.	
1 EUR	4,9700
1 USD	4,7293
100 HUF	1,2826
1 g ARANY	277,1256

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadjuk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	22, 8, 32, 34, 10 + 19	NOROC PLUS: 1 1 6 8 8 9
LOTO 40	3, 2, 37, 30, 6, 1	SUPER NOROC: 5 0 8 5 2 0
LOTO 49	20, 25, 47, 3, 13, 38	NOROC: 2 2 9 0 3 9 4

Megyei hírek

Városunk szobrai – online diákvetélkedő

A Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány és a Maros Megyei Múzeum diákvetélkedőt hirdet Városunk szobrai címmel a XXV. Bernády Napok keretében. Interetnes részletkereső játékra hívják a marosvásárhelyi V–VIII. osztályosokból álló háromfős csapatokat, jelentkezni október 13-ig, jövő péntekig lehet a bernady@bernady.ro, balinhajni59@yahoo.com e-mail-címeiken. A jelentkezéshez szükséges adatok: a csapat neve és a versenyzők életkora; az iskola neve; a vezetőtanár neve, e-mail-címe és telefonszáma. A szervezők október 16-án, hétfőn délután 10 óráig e-mailben küldik el az osztályfőnököknek, irányítótanároknak a Google-úrlapot, amelyet továbbítaniuk kell a benevezett csapatoknak. A játék két részből áll: a csapatoknak kilenc fénykép alapján kell beazonosítaniuk, hogy kit ábrázol a szobor (röviden méltatva az ábrázolt személyiséget), a szobor alkotóját és helyszínét (utca); majd egy meglepetéskérdésre is lehet válaszolni. A megfejtett feladatlapok beküldési határideje október 23., hétfő, 10 óra. Díjazás október 27-én, pénteken 12 órakor a Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány székelyén.

Mezőségi gazdanap

Gazdanapot tartanak október 8-án, vasárnap a mezőpaniti sportpályán. A rendezvény reggel 9 órakor traktoros felvonulással kezdődik, 10 órától pedig a mezőgazdasági hagyományos termékeiből nyílik vásár. 11 órától ünnepi istentiszteletra kerül sor. A hivatalos megnyitót 14 órától tartják, ennek keretében kerül sor a Székely termék védjegy, valamint a Magyarok kenyere program keretében összegyűlt adományok átadására. 14.30-tól Hogyan tovább, mezőgazdasági termékek? címmel kerekasztal-beszélgetést szerveznek. A délután folyamán több előadást hallgathatnak meg az érdeklődők, 17 órától a munkavédelem fontossága a mezőgazdaságban, 17.15-től Modern eszközök a mezőgazdaságban címmel, 18 órától pedig a borkészítés rejtelmeibe kalauzolják el a szakemberek a látogatókat. Az esti órákban borkóstoló, szabadtéri mulatság, valamint zenés műsor gondoskodik a résztvevők szórakoztatásáról.

Vintage bazár

A hét végén, október 6–8. között ún. vintage bazár lesz a marosvásárhelyi Egyesülés negyedben, a volt fotógyárnál. Az esemény előtt, október 4-ig ruhát, lábbelit és kisebb használati/dísz tárgyakat, például jó állapotban lévő evőeszközöket, tányérokat stb. lehetett adományozni a Divers Egyesület székelyházánál, az Avram Iancu u. 29. szám alatt, a felajánlásokat a vásáron is fogadják. Ezekből adományalapon az eseményen értékesítenek, amit lehet, és a befolyt összeget, illetve a megmaradt ruhákat, cipőket a hátrányos helyzetű gyerekeknek és családjuknak szétosztják.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

A parkosítás jövőre marad

(Folytatás az 1. oldalról)

A terv szerint a Segesvári út – Mészáros utca – Szorgalom utca által körülölelt terület több mint 90 százalékos arányban zöldövezet marad, a fennmaradó részen pedig egy kis tó, panorámás sétáló, játszótér, szaladósáv, természetes kővel burkolt sétálóösvények, padok, szeméttárolók, kerékpártárolók, egy színpad, információs táblák, állatsétáltató, illemhelyek, valamint egyéb szabadidős, illetve sporttevékenységekre alkalmas felületek kapnak majd helyet. A projekt összértéke több mint 14 millió lej, aminek a 98 százaléka vissza nem térítendő támogatás.

Borsos Csaba, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal sajtószóvivője lapunk érdeklődésére elmondta: a Tudor negyedbeli helyszínen javában dolgozik a kivitelező, a betonszerkezetek már elkészültek, jelenleg a sportolásra alkalmas felületek, valamint a sétányok kialakítása van folyamatban.

A határidő, ameddig el kell készülnie a korszerű szabadidőparknak, az idei év vége, addig befejezik a munkálatok nagy részét, azaz elkészülnek az építmények, a sétányok, egyedül a parkosítás csúszik át a jövő évre, így az átadásra valamikor jövő tavasszal kerülhet sor – tudtuk meg.

A CNI-re vár a nyáradszeredai piac

A nyáradszeredaiak több évtizedes álma, hogy felújított piacon kínálják portékáikat, hiszen maga a település is az évszázadok során a szerdánként szervezett vásároknak köszönhetően némiképpen létét, fejlődését.

Többszöri nekifutás után sikerült beruházót találni, az Országos Befektetési Alappal (CNI) már a kivitelezési szerződést is aláírták. Annak rendje és módja szerint a város át is adta a területet, így a központi hatóságra vár, hogy engedélyezze a kivitelezőnek a munkálatok megkezdését. A beruházás 15.271.701 lej, ebből az önrész 3.101.801 lej, ami az új létesítményhez szükséges infrastrukturális munkálatok költségeit fedezi. A szerződésbe foglaltak szerint 2024. júniusban a CNI át kell majd adja a felújított piacot az önkormányzatnak. Azonban időközben kormányváltás történt, mint ismeretes, leváltották Cseke Attila fejlesztési minisztert, így az új tárcavezető és csapata, úgy tűnik, egyelőre „levette” napirendről ezt a projektet. A polgármester többszöri érdeklődése ellenére még mindig nem

adták ki a kivitelezési „parancsot”. Ha mégis sor kerülne erre, akkor sem biztos, hogy a megadott határidőben készülnek el a munkálatokkal. De, tegyük hozzá, ez most valójában nem lényeges, hiszen a város hírnevét is öregbítő fontos beruházásról van szó, amire igen sokat vártak mind az árusok, mind a vásárlók a Nyárád mentéről. (v.g.)

Fotó: Vajda György

A Maros megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja

szüreti bált szervez október 20-án Marosvásárhelyen, a Darina vendéglőben (Tudor, Dacia mellett). Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Feliratkozni az RMDSZ Maros megyei székházában lehet (Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám I. emelet; tel: 0265-264-442) hétköznapokon 10–16 óra között. Érdeklődni a 0744-928-299-es telefonszámon lehet.

RENDEZVÉNYEK

Családi nap a kutyfalvi Degenfeld-kastélyban

A Visit Maros Egyesület az AntePortum Egyesülettel, a Pro Castellum Degenfeld Egyesülettel és a Maros Művészegyesülettel közösen október 8-án, vasárnap 11 és 17 óra között családi napot szervez Kutyfalván, a Degenfeld-kastélyban. A rendezvény alatt látogatható a kastély, amelynek termeiben és parkjában különböző gyermekprogramokra kerül sor, a fiatalok számára társasjátékteret, szabadulószerkezetet, valamint chill zone-t alakítanak ki a szervezők, és koncert is lesz. A belépés ingyenes, de mivel a létszám korlátozott, az eseményen való részvétel előzetes regisztrációhoz kötött. Regisztrálni az alábbi oldalon lehet: bit.ly/3PwDy0m. A rendezvény alatt gulyásfőzés is lesz, a megvásárolt ételadagokból begyűlt összeget a szervezők a kastély fenntartására fordítják.

Tündérvár és istenháza

Szeretettel várják a honismeret iránt érdeklődőket Székely Árpád Tündérvár és istenháza című fotóalbumának vetítésével egybekötött bemutatójára, amelyre október 11-én, szerdán 18 órától kerül sor Marosvásárhelyen, a Studium HUB földszinti előadóteremben (Bolyai tér 15.) a marosvásárhelyi Erdélyi Kárpát-Egyesület szervezésében. A nagyméretű fotóalbum a történeti Erdély és környékének (Máramaros, Bukovina, Olténia) kiemelt és kevésbé ismert épített örökségét: ódon templomait, festői hegykeretű várait és pompás várkastélyait foglalja össze 438 felvétel se-

gítségével 348 oldalon. A fotóanyag témakörökbe csoportosított, és a román korra, gótikára és reneszánszra irányuló, alapos betekintést nyújtó leírások és korabeli idézetek sokaságával párosul. Néhány témakör: királyföldi erődtemplomok, székelyföldi vártemplomok, bukovinai festett kolostortemplomok, díszes kapuzatok a román kortól a klasszikus, internacionális és késő gótikán át a reneszánszig, gótikus zárókövek és szentségtartók, szárnyas oltárok és intarziás stallumok, kazettás mennyezetek, freskók.

Tökfesztivál Szovátán

A szovátai önkormányzat a városiak hozzájárulásával jövő hét végén, október 13–15. között 8. alkalommal szervezi meg a tökfesztivált. A rendezvény pénteken 10.30-kor felvonulással kezdődik a korondi fúvószenekar és a 15. hagyományörző Mátyás huszárezred kíséretében a Domokos Kázmér líceumtól a Petőfi parkig. A fesztivált 11.15-kor nyitja meg Fülöp László Zsolt polgármester a Petőfi parkban. 11.45-kor zumba következik az amfiteátrumban Biró Edittel, és a gyermekfoglalkozások – vonatozás, taekwondo, lovaglás, hintózás, tűzoltó-, mentő-, rendőrautó-mustra – is elkezdődnek. 16 órakor az amfiteátrumban díjazták a nyári fellépőket, 17 órakor az Egymillió csillag a nélkülözökökért programot következik. 18 órakor Vincze Lilla, 19 órakor Vikidál Gyula koncertezik az amfiteátrumban. A szombati programban közösségi futás, tűzoltó-felvonulás, játszótér, zumba és számos koncert is szerepel, 20 órától a 4S Street lép közönség elé a nagyszínpadon. Vasárnap sportrendezvények és veteránautó-felvonulás is lesz, 16 órától a Sirülők néptáncgyűttes és a Tücsökraj népi zenekar, 17 órától a Maros Művészgyűttes szórakoztatja az amfiteátrum közönségét.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Meghosszabbították az RCA árstopját az év végéig

Az év végéig meghosszabbította a kormány csütörtöki ülésén a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítások (RCA) árstopját, amelyet április elején vezettek be a piac stabilizálása érdekében az Euroins biztosító csődje miatt.

Az újabb biztosítócsőd után a piac stabilizálása érdekében a kormány a februári referenciaáron fagyasztotta be az RCA árat, a biztosítási brókerek jutalékát pedig a kötvények értékének 8 százalékára korlátozta.

A kabinet augusztus utolsó napján az RCA területén korábban piacvezető, csődjeljárás alá vont Euroins RCA kötvényeinek érvényességét is három hónappal, december 8-ig meghosszabbította. Ezt azzal indokolta, hogy továbbra is több

mint másfél millió Euroins-kötvény van még érvényben, és ha nem tolnák ki a szeptember elején lejáró határidőt, jelentősen csökkenne az RCA-kötvénnyel rendelkező autósok száma az országban.

Az Astra (2015), Carpatica (2016), és City Insurance (2021) után az Euroins nyolc év alatt már a negyedik nagy biztosító, amely tönkrement Romániában. Valamennyiük portfóliójának jelentős részét a – dömpingáron kínált – gépjármű-felelősségbiztosítások tették ki. A bebukott biztosítókkal szembeni kárigények rendezését a biztosítási garanciaalap (FGA) vette át.

Romániában jelenleg mindössze hat biztosító jogosult RCA-t kötni. (MTI)

Alkotmányellenesnek bizonyult az állami fizetés és nyugdíj halmozását tiltó törvény

Alaptörvénybe ütközőnek minősítette és visszaküldte a parlament elé az alkotmánybíróság az állami fizetés és nyugdíj halmozását tiltó, június végén megszavazott törvényt – jelentette be csütörtökön Marian Enache, a testület elnöke.

Enache szerint az alkotmánybírák egyhangúlag elfogadott döntésükben úgy értékelték: a jogszabály életbe lépéséhez korlátozva a munkához való alkotmányos jogot.

A törvénytervezet hatályba lépése választás elé állította volna a közszférában visszafoglalkoztatott nyugdíjasokat: munkaviszonyukat tartják-e fenn a nyugdíj folyósításának felfüggesztésével, vagy felmondanak munkahelyükön, és a nyugdíjait választják.

A parlament által megszavazott jog-

szabály ellen – kihirdetése előtt – a legfelsőbb bíróság emelt alkotmányossági kifogást, arra hivatkozva, hogy ellentétben áll a jogbiztonságot, az alkotmánybíróság (korábbi) döntéseinek kötelező betartását és a kétkamarás parlament működési elvét szabályozó alkotmányos rendelkezésekkel.

Az állami fizetések és nyugdíjak halmozásának kérdése – a nem járulékalapú, „speciális” nyugdíjak ügyéhez hasonlóan – a legutóbbi választási kampány egyik központi témája volt. A médiában megszólaltatott politikusok többsége méltánytalannak nevezte, hogy azok, akiknek a fokozott igénybevétel a kordkedvezményes nyugdíjazás lehetőségével kárpótolja az állam, mégsem „pihennek”, hanem 45-50 éves koruk után az állami szektorban tovább dolgozva ugyanazért a munkáért nyugdíjban és fi-

zetésben is részesülnek. Közvetlenül érintettek az ügyben az alkotmányossági óvást emelő legfelsőbb bíróság, illetve az óvást elbíró alkotmánybíróság tagjai is.

Az alkotmánybíróság három halasztás után hozta meg döntését. A nyugdíjkorhatár elérése utáni opcionális munkaviszonyt, illetve a nyugdíjasok egyéb jogait is szabályozó törvénytervezet kiigazításával a parlamentnek meg kell még várnia, amíg az alkotmánybíróság a csütörtöki döntés részletes indoklását is közzéteszi.

A jogszabály része annak a nyugdíjreformnak, amelynek bevezetésére Románia kötelezettséget vállalt az országos helyreállítási tervben (PNRR), és amelynek életbe lépésétől nem hivatja le a számára elkülönített európai uniós pénzforsásokat. (MTI)

Ország – világ

Pénzt utaltak az élelmiszersegély kifizetésére

A kormány 650 millió lejjel kiegészítette csütörtökön az európai beruházások és projektek minisztériumának költségvetését, ebből a pénzből utalják ebben a hónapban a 250 lejes élelmiszersegélyt az arra jogosultaknak – közölte a Ciolacu-kabinet ülése után a kormányzóvivő. Mihai Constantin azt is elmondta, hogy a Támogatás Romániának program keretében kéthavonta folyósított segélyhez szükséges összeget a kormány tartalékalapjából utalták ki. A támogatásból mintegy 2,6 millió, anyagi nélkülözésben és/vagy mélyszegénységben élő személy részéről – emlékeztetett a szóvivő. (Agerpres)

Változatlan maradt az alapkamat

A Román Nemzeti Bank (BNR) igazgatótanácsa csütörtöki ülésén úgy döntött, hogy 7 százalékon tartja az alapkamatot. A jegybank közleménye szerint a lombard hitel kamata 8 százalék, a letéti ráta 6 százalék marad. A kereskedelmi bankok lej- és devizataralékainak kötelező szintjén sem módosított a BNR. Az alapkamatot legutóbbi idén januárban emelték, 6,75 százalékról 7 százalékra. (Agerpres)

Szigorították a szerencsejáték-szervezéssel foglalkozó cégek adózását

Szigorították a szerencsejátékokat szervező, illetve játéktérmet üzemeltető cégek adózási feltételeit, az erről szóló sürgősségi rendeletet csütörtöki ülésén fogadta el a kormány. Az új szabályozás szerint ementül csak olyan vállalkozások működését engedélyezik a szerencsejáték-piacon, amelyeket Romániában vagy az Európai Gazdasági Közösség országaiban jegyeztek be, és amelyeknek van romániai székhelyük. A kormányinfón Mihai Constantin kormányzóvivő rámutatott: a cél az, hogy ezek a cégek Romániában fizessenek adót, másfelől a licenclíjakat és a – bevételtől függetlenül letétbe helyezendő – garancia összegét is növeli a jogszabály. A lottózókért és fogadóirodákért például évi 200 ezer eurós, a nyerőgépekkel felszerelt játéktérmekekért és a televíziócsatornák által közvetített bingo szervezéséért évi 150 ezer eurós díjat kell fizetniük az üzemeltetőknek. További korlátozásokat vezetnek be a szerencsejátékok reklámozásánál is. (MTI)

Az EU Azerbajdzsánnal ápolta kapcsolatainak felülvizsgálatát sürgeti az EP

Az Európai Parlament strasbourgji plenáris ülésén elítélte Hegyi-Karabah „erőszakos elfoglalását”, szankciókat sürgetett a felelősökkel szemben, és felszólítottak az Európai Unió Azerbajdzsánnal ápolta kapcsolatainak felülvizsgálására – tájékoztattott az uniós parlament csütörtökön. A 419 igen szavazattal, 9 nem ellenében és 36 tartózkodás mellett elfogadott EP-állásfoglalás szerint Azerbajdzsán szeptember 19-i, „előre eltervezett és indokolatlan” katonai támadása Hegyi-Karabah ellen a nemzetközi jog és az emberi jogok súlyos megsértését, valamint a tűzszünet elérésére tett korábbi kísérletek egyértelmű megsértését jelenti. Az EP-képviselők felszólították az EU-t és a tagállamokat, hogy haladéktalanul nyújtsanak segítséget Örményországnak a Hegyi-Karabahból érkező menekültáradat és a humanitárius válság kezeléséhez. Az EP emellett felszólította az Európai Uniót, hogy csökkentse függőségét az azeri gázexporttól, és Örményország elleni katonai agresszió vagy jelentős hibrid támadás esetén teljesen állítsa le az azeri kőolaj és földgáz uniós importját. (MTI)

Jon Fosse norvég író kapja az irodalmi Nobel-díjat

Jon Fosse norvég íróknak ítélte oda idén az irodalmi Nobel-díjat a Svéd Akadémia, amely csütörtökön Stockholmban jelentette be döntését.

A díjat „olyan innovatív színdarabokért és prózáért kapja, amelyek hangot adnak a kimondhatatlannak” – hangsúlyozta a szerzót bemutatva Mats Malm, a Svéd Akadémia titkára.

Jon Olav Fosse gazdag, nynorsk nyelven írott életműve sokféle műfajt ölel fel a színdaraboktól és regényektől a versesköteteken, esszéeken át a gyerekkönyvekig – fogalmazott Anders Olsson, az irodalmi Nobel-bizottság elnöke az író nobelprize.org honlapon olvasható életrajzában. A kortárs norvég és a világirodalom egyik legjelentősebb alakját sokan a mai Ibsenként emlegetik. Műveit több mint negyven nyelvre fordították le, magyarul is több kötete olvasható, többek között a Trilógia (Álmatlanság, Olav álma, Esti dal) és a Szeptológia; színművei (Valaki jön majd) is elérhetőek.

2010-ben megkapta a Nemzetközi Ibsen-díjat, 2015-ben pedig az északi országok legfontosabb művészeti elismerését, az Északi Tanács Irodalmi Díját.

Jon Fosse 1959-ben született Hauge-sundban, a norvég nyugati partvidéken. 1983-ban debütált Raudt, svart című regényével, amely sok tekintetben megadta az alaphangot későbbi munkásságához. Fosse európai áttörését drámaíróként Valaki jön majd című színművének Claude Régy által rendezett 1999-es párizsi bemutatója hozta meg. „A nyelv és a drámai cselekmény radikális redukciójával a legerősebb emberi érzelmeket, a szorongást és a tehetetlenséget fejezi ki a legegyszerűbb hétköznapi kifejezésekkel” – fogalmazott Anders Olsson.

Stengd gitar (Zárt gitár) című, 1985-ös második regényében Fosse egyik fő témájának, a határozatlanság kritikus pillanatának megrázó változatát mutatja be. Egy fiatal anya elhagyja a lakását, hogy szemetet dobjon le az aknába, de kizárja magát, miközben gyermeke még mindig bent van. Segítségét kellene kérnie, de nem tudja megtenni, mivel nem hagyhatja magára gyermekét.

„Kétségtelen, hogy Fosse bátorsága, amellyel megnyílt a mindennapi élet bizonytalanságai és szorongásai előtt, az oka annak a rendkívüli elismerésnek,

amelyet a nagyközönség körében kapott” – olvasható az életrajzban. Korai prózájának kiemelkedő műve a Reggel és este című kisregénye, amelyben az idős főhős történetén keresztül az élet és halál kérdéseivel foglalkozik. Szerelemről és erőszakról szóló, erős bibliai utalásokat tartalmazó Trilógia című művével (Álmatlanság, Olav álma, Esti dal) 2015-ben elnyerte az Északi Tanács Irodalmi Díját. Fosse prózai főműve azonban a 2021-ben befejezett, 1250 oldalas Szeptológia. A monológ formájában megszólaló regényben egy idős művész beszél önmagához, mint egy másik személyhez. A szöveg látszólag végtelenül, mondattörések nélkül halad előre. Minden része ugyanazzal a mondattal kezdődik, és ugyanazzal az Istenhez intézett imával zárul. Fosse Engel med vatn i augene című első verseskötete 1986-ban jelent meg. A költészet fontos szerepet játszott életművében, összegyűjtött verseit legutóbb Dikt i samling (2021) címmel adták ki.

Fosse a negyedik norvég író, aki megkapta az irodalmi Nobel-díjat, de már csaknem egy évszázad telt el a legutóbbi díjazott, Sigrid Undset 1928-as elismerése óta. (MTI)

Aktuális

Kézpénzes zsákutca

Benedek István

Mint várható volt, alkotmánybírósági óvást emelt a kormány pénzügyi megszorító csomagjának ügyében az ellenzék, és az ügyben eddig megszólaló jogászok nyilatkozatai alapján jó esély van rá, hogy a taláros testület alaptörvénybe ütközőnek találja a jogszabályt. Ha ez történik, a kiskereskedők, de a fogyasztók is megszabadulnának egy benne leselkedő csapástól.

A nagy sürgölődésben ugyanis a kormány kitalálta, hogy korlátozni kellene a kézpénzforgalmat, mert szerinte ez az adócsalás egyik melegágya. A „megvilágosodás” azonban jöhetett, hogy ez idő tájt fülelték le a

szocik egyik fejését, táskában több mint egymillió lejnyi csúszópénzzel, ráadásul olyan elemzések is megjelentek a közelmúltban, hogy szép hazánkban rengeteg kézpénz forog közkezen, és ezeknek az értekezéseknek némelyike is sugallt hasonlót. Nosza, ki is találták, hogy a nagybani áruházakban meg-ejthető kézpénzes vásárlások összességét lecsökkentsék, feladat kipipálva, adócsalás megoldva a kormányosok fejében.

Ez a lépés is újabb bizonyíték arra, hogy kormányosoknak nem sok fogalma van arról, hogy a valóságban a világ hogy működik. Csak a jegybankig kellett volna el-

menniük adatokat kérni, hogy ráébredjenek, az utóbbi szűk évtizedben drasztikusan megcsappant a vidéki bankfiókok és pénzautomaták száma. Nem csoda, költséges őket fenntartani. Ugyanakkor az is tény, hogy szép hazánkban a lakosság nagyságrendileg fele vidéken él, ahol sok helyen az internet sem úgy működik, mint a városokban, és számos helyen a boltokban alig lehet kártyával fizetni, mert az ehhez szükséges terminálok fenntartása, szervizelése is költséggel jár. A vidéki kisboltok többségében így értelemszerűen kézpénzzel szokás bevásárolni, és ezek a kisvállalkozók – teljesen érthetően – kézpénzzel, a városszéli nagyáruházakból töltik fel a készleteiket. Ezt a lehetőségüket vágná kupán a kormány nagybani kézpénzes vásárlást korlátozó ötlete. A kiskereskedők jeleztek is a kormánynak egy érdekvédelmi szervezetük közvetítésével, hogy ez az ötlet ellehetetleníti a működésüket, de süket fülekre találtak.

A kézpénzfizetés korlátozásának ötlete

nemcsak a boltosokat, hanem a közösségi médiában számos más embert is felháborított annyira, hogy minap a szocik már magyarokodni kezdtek a nagy arcokönyvben. Leeshetett nekik, hogy a saját törzsszavazóiknak így beakasztani nem jó ötlet választási év közeledtével. Ráadásul egyéb trendekkel is szembementek. Európa, de a világ egyre több országában vannak fogyasztóvédelmi kezdeményezések, amelyek – arra hivatkozva, hogy az idősebb korosztályoknak a digitális szolgáltatásokhoz nehezebb a hozzáférése, de amiatt is, hogy a kézpénzhasználat szerintük egy alapvető szabadságjog – egyenesen a kézpénzhasználat támogatását szorgalmazzák. És nem utolsósorban az adócsalást sem az ilyen agyment ötletek oldandók meg, hanem a szakhatóság ráncba szedése és tisztességes felszerelése. Végül lehet, hogy a vidéki kisboltokban a továbbiakban is legyen áru a polcokon. Ha marad még rá kézpénz az adófizető zsebében.

Marosvásárhelyen szervezi meg a vándorgyűlését az RMKT

A makrogazdaságtól a mesterséges intelligenciáig

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) október 13–14-én szervezi meg Marosvásárhelyen a 32. vándorgyűlését. Erre az eseményre nemcsak szakmabelieket, hanem másokat is várnak, akik érdeklődnek a gazdaság iránt.

Nagy-Bodó Szilárd

Ebből kifolyólag széles spektrumú témákkal készültek. Terítéken lesznek az aktuális témák: a makrogazdaság alakulása, a globális gazdaság kihívásai, paradigmaváltás, emellett pedig az utóbbi idő legfelkapottabb témájaként a mesterséges intelligencia is szerepet kap – mondta lapunknak Szilágyi Nándor, az idei vándorgyűlés főszervezője. Elmondta: a mostani gazdasági környezetet nagyban befolyásoló inflációt, kialakuló stagflációs környezetet is érinteni fogják a beszélgetésekben, hiszen ez a központi bank, a költségvetés és a vállalkozói szféra számára is nagy kihívást jelent, erre próbálnak megoldási javaslatokat tenni annak érdekében, hogy a résztvevők, a gazdaság szereplői is lássák, hogy milyen irányba kellene haladni.

Számos olyan szakember tagja az RMKT-nak, aki egy-egy gazdasági témában kimondottan otthonosan mozog, ezért is érdemes a vállalko-

Az RMKT 32. vándorgyűlésének sajtótájékoztatója

Forrás: az RMKT Facebook-oldala

zók számára belépni a szervezetbe. Például Marosvásárhelyen van egy kimondottan erős könyvelői mag, de vannak makrogazdasági szakemberek is, akik átlátják a gazdasági folyamatokat, és rá tudnak világítani olyan tényezőkre, amelyek a közeljövőben meghatározó erővel bírhatnak, mondta Szilágyi Nándor, kiemelve azt is, hogy a Romániai Magyar Közgazdász Társaság marosvásárhelyi szervezetében marketingszakemberek is vannak, a marketing pedig ismét a gazdaság legfontosabb területei között

szerepel. A vándorgyűlés főszervezője szerint az RMKT igyekszik minden területen felmutatni szakembereket, ezért is érdemes a vállalkozók számára belépni a szervezetbe.

Szilágyi Nándor kiemelte: az esemény nemcsak a szakmabelieknek fog szólni, hanem azoknak is, akik nem rendelkeznek gazdasági ismeretekkel. Nekik is fognak új, érthető ismereteket átadni, ami segítséget nyújthat a mindennapi tevékenységükben.

Az RMKT igazán aktív tagjai

számára a vándorgyűlés találkozási lehetőséget is kínál, ugyanakkor egy olyan rendezvény, ahol különböző gazdasági témákban össze tudunk gyűjteni nagynevű elismert előadókat, mondta Nagy Károly, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság országos elnöke. Ezen túlmenően pedig a közösségépítés is szerepet kap minden vándorgyűlésen, a változatos témáknak köszönhetően – makrogazdaság, mesterséges intelligencia, egészségügyi és vállalatmenedzsment – olyan emberek találkoznak, akiknek lehetsé-

ges, hogy máshol nem lett volna lehetőségük megismerkedni egymással.

Bár nem a vándorgyűlés tematikájához tartozik, az RMKT programjai között szerepel az Erdélyi Vállalkozói Iskola, ami már a vállalkozással rendelkező embereknek szól, az idei évben például olyan cégtulajdonosokat hívtak, akik mögött már minimum három lezárt pénzügyi év vagy legkevesebb 50.000 euró üzleti forgalom áll az alapítás óta eltelt időszakban. Ezek mellett az RMKT a fiatalokat, a középiskolásokat is megszólítja a Pénzmagnes esettanulmányversennyel. Ennek keretében a diáksapatok egy-egy esettanulmányra előkészítik a megoldásukat, amit majd bemutatnak a zsűrinek. Az idén mintegy 40 iskolából több mint 400 csapat vett részt a megmérettetésen, amelynek az országos döntője Marosvásárhelyen volt, és a fiatalok fantasztikus ötleteket mutattak be, mondta Nagy Károly. Egy erdélyi vállalkozás már gyakorlatba is ültette a Pénzmagnes döntőjében elhangzott ötleteket, húzta alá az RMKT országos elnöke.

Nagy Károly elmondta azt is, hogy a Romániai Magyar Közgazdász Társaság szerepet akar vállalni abban, hogy a gazdasági képzés szélesebb körben elterjedjen. Eppen ezért egy tesztprogramot indítanak a Kolozsvári Rádióval közösen már e hónaptól; hetente fog jelentkezni egy gazdasági alapismeretek témájú műsor. Amennyiben ez a teszt sikeres lesz, folytatni fogják, illetve átviszik más adáskörzetekbe is, tette hozzá az RMKT elnöke.

A Tholdalágiak 400 éve Nyárádszentbenedeken

Múlt vasárnap a falu és a Tholdalági grófi család 400 éves kapcsolatát ünnepelték Nyárádszentbenedeken. A faluközösség kitett magáért, az egykori grófokhoz méltó ünnepséget szervezett.

Gligor Róbert László

Az ünnepség és évforduló történelmi háttere, hogy 1623. január 10-én Bethlen Gábor, Erdély fejedelem I. Tholdalági Mihálynak ajándékozta a nyárádszentbenedeki földbirtokokat és udvarházat katonai és a török Portánál tett követi szolgálataiért. Több mint 350 éven át meghatározó volt a Tholdalági grófok jelenléte nemcsak a falu, de egész Marosszék és a Székelyföld gazdasági, kulturális és szellemi fejlődésére nézve.

Egész napos ünnepség

Az évfordulós ünnepség az új református templomban kezdődött, igét hirdetett Szabó Gergely Levente református lelképásztor; az elhivatottságot, a közösségért való munkát, ugyanakkor egy közösség múltjának tisztelétét, jelenének, jövőjének közös építését hangsúlyozta. Innen a mintegy száz

résztvevő átvonult a régi templom melletti cinterembe, ahol megkoszorúzták az utolsó gróf, VII. Tholdalági Mihály, Maros-Torda vármegye egykori főispánja, országgyűlési képviselő (1889–1941) újonnan készített márványsírját és a Pályi Béla volt lelkész által készített, most felújított kopjafát. Itt Nám Mórén Emese Mária, a szervező Együtt Nyárádszentbenedekért Egyesület elnöke emlékezett a Tholdalágiak szentbenedeki ágának utolsó grófjára, „a meg nem alkuvó, ferdülésekre képtelen, szabad és tiszta erdélyi szellem egyik képviselőjére”, aki szolgálati útja során Budapesten hunyt el, de Szentbenedeken helyezték örök nyugalomra.

Ezt követően a szemközti Tholdalági-kastély udvarán folytatódott az ünnepség, ahol Burján Tibor, az épület felvigyázója szaxofonjátéka és az elnökön köszöntőbeszéde után leleplezték a bejáratnál elhelyezett Tholdalági-címert és emléktáblát. Ismertető hangzott el a családról, majd gróf Tholdalági Rózsa, a kastélyépítő Tholdalági Zsigmond unokája, a koronkai ág leszármazottja visszaemlékezéseivel idézték fel az egykori grófi családot, életmódját, majd kulturális műsor következett: a helyi gyerekek és ifjak szavaltak

és daloltak a szülőföldről, az összetartozásról, a megmaradásról. Az ünnepi pillanatokra Kilyén Katalin alelnök elkészítette a „falu óriástortáját”, amelyből mindenkinek jutott egy szelet. A résztvevők emléklapot is kaptak, a meghívott vendégek pedig emléktárgyat is.

A nap további részében a kastély felújítás alatt álló egykori ebédlőtermében dr. Székely Sándor, a marosvásárhelyi Sapientia EMTE tanára tartott részletes történelmi előadást a grófi családról, jelenléte történelmi, gazdasági és kulturális jelentőségéről, és közben bemutatta azokat a reprodukciókat, amelyeket egy magyarországi festővel készített el saját költségén, a levéltárakban, múzeumokban fellelt képek és festmények alapján a főúri család tagjairól. A magyarországi és németországi egyetemeken is előadó tanár élete első éveit a szentbenedeki kastélyban töltötte, amikor a helyi mezőgazdasági farmon dolgozó szülei itt laktak. Az előadáson jelen volt Haller Béla tanár, a Castellum Alapítvány elnöke, dr. Berkméri Árpád Róbert történész, levéltáros, a Sapientia EMTE néhány tanára és Antal András nyugalmazott történelemtanár, volt ákosfalvi iskolaigazgató is.

Óriási tortát is készítettek, minden jelenlévőnek jutott belőle

A rendezvény támogatói voltak a Communitas Alapítvány, Nyárádszentbenedek lakói és elszármazottak, a magyarországi Edve testvértelepülés, az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal (a kastély bejáratánál állított emléktáblák költségét fedezte), az Együtt Nyárádszentbenedekért Egyesület tagjai, dr. Székely Sándor, a nyárádgálfalvi Tóth Pékség és az ákosfalvi Farel cég.

Továbbadni az örökséget

Az egyesület elnökét arról kérdeztük: miért tartották fontosnak megszervezni ezt a megemlékező ünnepséget? Nám Mórén Emese Mária elmondta: amikor 2008-ban a faluról írt kötetéhez gyűjtötte az

adatokat, felfigyelt arra, hogy kerek évforduló közeleg. Kötelességének érezte a faluval és a grófi családdal szemben egy ilyen emlékezés megszervezését, hogy a mai és következő nemzedék is megismerje, milyen történelmi örökséget őriz a helyi kastély. Az ötletét pedig az egyesület tagjai is felkarolták. A megemlékezés fontosságát abban látja, hogy mielőtt gyermekeinket „elindítjuk az élet útján, a batyujukba a hamuban sült pogácsa mellé csomagoljuk oda a szülőföld szeretetét, a ragaszkodást, ami csak úgy lesz teljes, ha annak múltját, történelmét ismerik, értékeit tisztelik, jövőjét szívükön viselik, hogy majd ők is továbbadhassák a lángot gyermekeiknek”.

Történelmi visszatekintővel és kulturális műsorral üzent a múlt a jelennek és jövőnek

Fotók: Együtt Nyárádszentbenedekért Egyesület

Színés Világ

XX. évf. 40. (879.) szám, 2023. október 6., péntek

Norvégia (3.)

Túladagolt boldogság (2.)

Veress Zsombor

Korán kelünk, s miután elhagyjuk a sirdali síközpontban bérelt gyeptetős szállásunkat, tüneményes hegyvidéken autózunk a túra kiindulópontjához. Olyan érzésem támad, mintha a Fogarasi-havasok vagy a Retyezát tetejére épített autótúton kelnék át, pedig ez csak egy az országot átszelő számtalan látványút közül. Tátott szájjal kanyargunk, szédelten hunyorgunk a gyémántként csillogó tengerszemek között, szelíd báránnyokat kerülgetünk. Már ez az út is felér egy kirándulással, csak hogy mi nem kocsikázni jöttünk, hanem hegyet mászni, még hozzá nem is akármilyet. A Kjeragboltenhez vezető ösvény a világ egyik leglátványosabb gyalogtúrája, bár meglehetősen megterhelő, kihívást jelentő.

A 12 kilométeres utat 6-8 óra alatt lehet teljesíteni oda-vissza, s bár a 640 méteres tengerszint feletti magasságban fekvő parkoló és a 984 méteren található kő közötti szintkülönbség alig 350 méter, valójában a terep hullámossága miatt ennél kétszer nagyobb szintkülönbséget kell legyőzni. Szám szerint három hegyet kell maga alá gyűrjön az ide merészkedő, mielőtt felérne a hosszú, viszonylag lapos fennsíkra, ahol véget nem érő gyaloglás következik a célig. A legyőzendő hegyek azért megerőltetőek, mert nagyon meredek.

Szerencsére a kapaszkodást mindvégig a sziklákhöz erősített láncok segítik, akár csak a Királykő hírhedt Deubel-ösvényén, ennek ellenére mindjárt az elején – szó szerint – négykézláb mászva küzdünk a szédítően meredek sziklákon.

A hegyeket gleccserek csiszolták tökéletesen simává, ezért hálát adok Istennek, hogy ismét jó idővel ajándékozott meg, hiszen belegondolni sem merek abba, hogy milyen életveszélyesen csicsónkázna a nedves kőfalakon. Lassan kúszunk felfelé, lábainkkal toljuk, kezünkkel húzzuk magunkat. Feljutunk az első tetőre, kifűjjük magunkat, és máris ereszkedünk a völgybe, hogy aztán még meredekebben, még félelmetesebb he-

lyen toljuk fel magunkat. Időnként kimereszkedek a sziklák karimájára, hogy magamba szívhasssam a fjord semmihez sem hasonlítható látványát. A nem lehet betelni vele érzés lendít át a második, majd a harmadik kaptatón, amelynek tetőfokán már több mint 1000 méteren pihegünk. Derűsek és nyugodtak vagyunk, mert innen viszonylag enyhe terepen ereszkedünk a Kjeragbolten irányába.

Emberek által épített kőrákosokat kerülgetünk, amelyek a távolból megannyi trollnak tűnnek. Bár részben jelző céllal építik a túlsok idővel rendelkező meditatív turisták, itt mégis túl sok van belőlük, ezért inkább zavarnak, mint segítenek a tájékozódásban. Még szerencse, hogy a piros T jelzések elég sűrűn vannak, ezért inkább ezeket követjük. Hamarosan eljutunk egy patak által vágott szurdokba, és ezt követjük mindaddig, amíg megérkezünk a kövek kövéhez, az 50.000

éve beszorult és azóta mozdulatlanul álló Kjeragboltenhez. És hogy mi van az ovális kő mögött? 1000 méternyi semmi a fjord vízszintjéig. Naná, hogy éppen ez adja meg a hely pikantériáját. Hiszen nem az egyedi módon beszorult kő bámulása itt a lényeg, hanem rálépni és hajmeresztő, gyomorforogató képeket készíteni. Nem titok, mi is ezért küzdöttük fel magunkat ismét a „világ tetejére”, és még mielőtt meggondolnánk magunkat, beállunk a fótósorba.

Kínos, hosszú percek következnek, hiszen végig kell nézni azokat, akik kimereszkednek a kilométeres hasadék fölé, netán fél lábon állva hatványozzák a rettegés fokát, de azokat is, akik többszöri próbálkozás és tétovázás után sem mernek kiállni, és gyöngyöző homlokukkal, holtsápadtan vonulnak biztonságba. Zsombi az első, bátran nyújtja kezét a magasba, majd én következem, hiszen szégyellnék lemaradni a fiamtól.

Megfogadom magamban, hogy úgy állok ki a sziklára, hogy közben nem tekintek le, de ezt csak akkor tarthatnám be, ha csukott szemmel lépnék fel, ezért, amikor feltípegek, mindjárt az első pillantásommal a mélységbe révedek. Most már mindegy, felállok, kiegye-

nesedek, és boldogan integetek Zsombinak. Látva kurázsinkat, Csilla is nekibátorodik, és ő is áthajlik a semmibe. Tesszük mindezt annak tudatában, hogy a bázisugrók által is előszeretettel használt kőre való kimászás halálosan veszélyes, történtek már végzetes balesetek. De mégiscsak győz bennünk a kockázatvállalás, amely életre szóló érzéssel és emlékekkel ajándékoz meg, és még csak nem is sejtjük, hogy a képekkel otthon kiverjük a biztosítékot, bár olyanok is akadtak, akik trükköt véltek felfedezni bennük.

Ismerjük a mondást: aki fél az eleséstől, ne menjen a jégre. Büszke vagyok családomra, hogy kibírta az oda-vissza megterhelő túrákat, a 9 éves Zengöm játszi könnyedséggel kapaszkodott.

Köszönöm Csillának, hogy amikor megtudta, hogy ismét Skandináviát forgatom a fejemben, örömmel támogatott, hálás vagyok Istennek, hogy mindvégig fogta a kezünket, és életünk egyik legmaradandóbb utazási élményével ajándékozott meg, mert Norvégia nem más, mint a túladagolt boldogság.

Útban a Kjeragbolten sziklához

Kapaszkodás a Kjeragbolten felé

Norvég falu

Hullámlovások az Északi-tengeren

A természet kalendáriuma (DLXXXV.)

Kiss Székely Zoltán

Bár az időjárás – a kora őszi vagy vénasszonyok nyara idejére – még zöldben hagyta a fák üstökét, már hűvöseket a hajnalok, s lassan-lassan színeződik a liget. Must van az asztalon, s vert dió. Ilyenkor szívesen hallgatok bele egy-egy hangulat-keltő cigánynótába.

Lehullott a rezgő nyárfa ezüstszínű levele

Hogy lehullott, elsodorta azt az őszi hideg szele...

Zenéjét Rác Pál, a híres cigányprímás szerezte, eredetileg hangszeres darabnak. Csak később írt hozzá szöveget az Aradon született Lukácsy Sándor színműíró.

„Lehullott a rezgő nyárfa...”

– idézi Reményik Sándor 1919. október 6-án írt **Október 6** című verse első sorával –

Nem.

Nem ezüstsínű most a levele.

*Feketén hull a fákról a levél,
S a föld, amelyre hull,
Kemény, mint a koporsó fedele.*

*Hallottatok: így szól a rendelet:
Gyászolni ne merjen ma senki sem,*

*Senki ne merjen ülni ünnepet,
Mert a nép, melynek e nap ünnepe volt:
Csak volt...!*

Halottnak – hallgatás;

De a hamu alatt,

Valahol mélyen – izzik a parázs!

Az ugyancsak Aradon született Tóth Árpád 1920-ban írt **Arad** című versét így fejezi be:

*Bús lelkem árva fecske lelke lett,
Kettős hazájú...**

*Ó, fájó büszkeségem s vigaszom,
Arad, – édesbúsan szívembe vág,
Hogy bölcsöm s szent bitóid
egyazon
Erdőid bús fájából ácsolak...*

Október 6. 1998 óta az **Építészek világnapja** is. Az **Építészek Nemzetközi Szövetsége** ezzel a nappal is fel kívánja hívni a figyelmet az ember környezetét meghatározó módon alakító építészetre.

Napkeletről jöttem, a nagy hegyek, zúgó fenyvesek és kis faluk vi-

lágából, ahol még álmodnak szűkszavú kemény magyarok csudás álmokat, ahol még mesélnek fehér hajú vén nótafák nagy régi időről, elmúlt világról, elporladt emberekről...

Ez az idézet áll a Komáromi Európa-udvar erdélyi házának falán elhelyezett Kós Károly-émléktáblán – Csütörtöky András alkotását 2004-ben leplezték le. Az észak-komáromi **Európa Ateliér tervezőiroda** huncut építészei a 6500 m²-es teret csupa Kárpát-medencei magyar vonatkozású épületekkel vették körül, s magyar királyok szobrai öröködnék körös-körül. Az egyetlen nem uralkodói büszt a Kósé.

Alig két hete látogattam meg újra az udvart. Volt osztálytársam, barátom, Demján László műemlékvédő szakmérnök kapta össze újjól az öregedő exvársárhelyieket, s így látogattuk meg Jókai szülővárosát. Innen indulok ma tovább e heti sétámra. Biztatlak, kedves Olvasóm, csatlakozz hozzám.

Kezdem mindjárt az éggel.

Ezek felett balra tündöklenek küllömböző szembetűnő Tsillagok, a' Tzethalnak, vagy ennek a' Tengeri Tsudának Fején, a' mellyek között egy Menkár; a' mellytől alá felé esik egy nevezetes Tsillag a' Tzethal nyakán, a' melly változtatja Nagyságát, és nem mindenkor látható; innen a' Neve. [...] Némelly álló Tsillagok, a' mellyek Tsudálatos vagy változó Tsillagoknak nevezetnek, bizonyos idő szakaszokban, bizonyos változást szenvednek az ő fényekben; úgy hogy most kissébb, majd nagyobb fényvel tündökölnék; néha egy ideig egészen is eltűnnek. .... Ilyen van három a' Hatyúban; egy a' Tzethal' nyakán, a' melly 11 Hónapok alatt, harmadik nagyságú Tsillagból egészen elenyésszik egy ideig."

A szöveg **A' Föld' mathematica leírása. A' világ' alkotmányával együtt** című műből vett idézet. Remélem, kihámozható, hogy szerzője, a Szatmáron 1764. október 9-én született **Katona Mihály** református lelkész, nemzetközi híró földrajztudós, a kort foglalkoztató csillagászati kérdések legjelentősebb magyar szakértője már akkor a változó csillagokról tájékozott.

Ugyancsak október 9-én, 1704-ben született Pozsonyban a „turbina atyja”-ként számontartott tudós, felhaláló **Segner János** András. A debreceni református kollégium jeles diákja a jénai egyetemen or-

vostudományt, matematikát és fizikát tanult. 1731-ben városi orvosnak szegődött Debrecenbe, majd a jénai, később göttingeni egyetem meghívására a fizika, matematika és kémia tanára lett. Közben foglalkozott csillagászzal is: megalapította a göttingeni egyetem obszervatóriumát. Emellett őt tekintik a matematikai meteorológia megalapítójának. 1755-től haláláig Halléban a fizika, matematika és csillagászat professzora volt. Az ő munkáira alapozva fogalmazta meg a folyadékok és a merev testek mechanikájának alaptörvényeit **Leonhard Euler** a róla elnevezett egyenletekben. A ma is közismert Segner-kerék elméleti és gyakorlati jelentőségű találmány. Alkotója a **Programa quo theoriam machinae cuiusdam hydraulicae raemittit** (Göttingen, 1740) című munkájában a következőképpen írja le:

„A vízikerek lényege egy tetszés szerinti alakú és nagyságú tartály, ezt úgy kell felerősítenünk, hogy egy függőleges tengely körül könnyűszerrel foroghasson. A tartályból alul egy belül üres kar nyúlik ki, s ennek oldalán egy tetszés szerinti nagyságú lyukat fúrunk. Ha az ember a tartályba vizet önt és állandóan gondoskodik arról, hogy a lyukon kifolyó vizet pótolja, az edény a tengely körül forogni kezd, a kifolyó víz útjával ellentétes irányban. Ez a mozgás állandóan fokozódik egy bizonyos sebességig. Következésképp a víz kiömlése is erősödik, így hát a víz pótlásáról is fokozott mértékben kell gondoskodnunk, ha a tartályban állandó szintet akarunk biztosítani.”

A manapság a parkok öntözésére használt berendezések is a Segner-kerék elvén működnek.

Segner találmánya és kísérletei szolgálták alapul Euler későbbi munkájának, amelyben kidolgozta a turbinák elméletét.

A kémiának sok hasznos, gyakorlati alkalmazását tárta fel: írt a húsok pácolásáról és füstöléséről, a

Kós Károly – Csütörtöky András (2004), Révkomárom, Európa-udvar

gabonavetőmagok fertőtlenítésére a kén-dioxidos kezelést ajánlotta, a sovány földek trágyázására pedig a fahamut. Érdeklődése kiterjedt a cukor-, a szesz- és a puskaporgyártás technológiájára is.

Segner jelentőségét már kortársai is felismerték; tagja volt a pétervári, londoni, berlini és göttingeni akadémiának.

Magyarságát hosszú külföldi tartózkodása alatt is megőrizte, megkülönböztetett figyelemmel foglalkozott a működése helyén tanuló magyar diákokkal. Nevét a Segner-keréken kívül egy róla elnevezett Hold-kráter is őrzi.

Ha már sem a Földön, sem a Holdon, sem a közeli bolygókon nincs olyan csillagászat-földrajzi hely, amelyet neves emberekről nevezhetnének el, maradnak még kisbolygók.

Így történt, hogy a **Szegedi Tudományegyetem**hez kötődő két csillagász által 2002-ben felfedezett aszteroidát Karikó Katalinról nevezték el még a múlt esztendőben. Az 1,5 km átmérőjű „**Karikó Katalin**” 3,7 év alatt kerül meg a Napot.

Nem telt el ennyi idő a koronavírus-pandémia kitérté óta, s lám **Karikó Katalin** végre megkapta a **Nobel-díjat**. Az odaitélő testület 2023. október 2-án nyilvánosságra hozott döntése értelmében a 2023-as élettani és orvostudományi Nobel-díjat közösen Karikó Katalin és **Drew Weissman** kapja a nukleozidbázis-módosításokkal kapcsolatos felfedezéseikért.

„Az oltások milliók életét mentették meg, és lehetővé tették a visszatérést a normális élethez a Földön. (...) alapvetően hozzájárultak korunk egyik legnagyobb egészségügyi válságának felszámolásához” – áll a Nobel-bizottság méltatásában.

A két díjazottat már az elmúlt két évben is az esélyesek között emlegették, miután az mRNS-technológia kifejlesztéséért már megkapták a legnagyobb tudományos elismeréseket.

Karikó Katalin Szolnokon született 1955. október 17-én, a **Szegedi Tudományegyetem** biológia szakán diplomázott 1978-ban, 1983-ban avatták doktorrá. 1985-ben egy leépítéskor elbocsátották (!), ezután települt át családjával az Egyesült Államokba. A **Pennsylvaniai Egyetemen** indította el az mRNS (hírvivő RNS)-kutatást. 1998-ban kezdett el együtt dolgozni Drew Weissman immunológussal. 2005-ben jegyeztették be első szabadalmukat a módosított nukleozidokat tartalmazó mRNS terápiás alkalmazására.

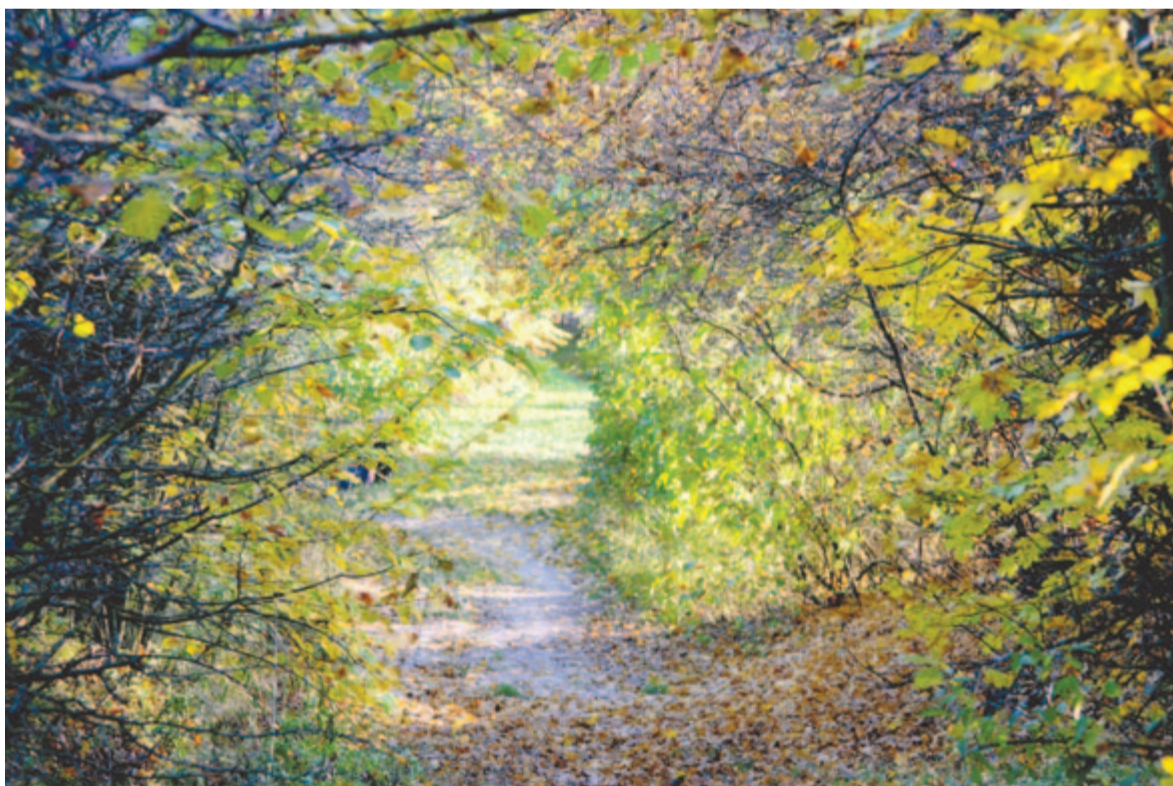
Felfedezéseik alapjaiban változtatták meg az mRNS és az immunrendszerünk közötti kölcsönhatásról alkotott elképzeléseinket, s kulcsfontosságúak voltak a hatékony mRNS-vakcinák kifejlesztésében. Az mRNS a DNS-ben leírt információkat továbbító anyag, amely a fehérjék előállítását irányítja a sejtekben. Ennek a mechanizmusnak a kijátszásával a sejtek bármilyen fehérje előállítására rávehető, a módszer nemcsak a koronavírus ellen és nemcsak oltóanyagként használható, hanem különböző genetikai betegségek és rák kezelésében is potenciális eszköz.

*Az útra, mely az elmúlást mutatja,
makk hull, vörös lomb s esti napsugár.
Léptetek, mint vitéz az ősregében,
s az időkör lassan bezár.*

Őszi út. Legyen ez a **Lucian Blaga** írta, **Áprily Lajos** magyarította vers főhajtás az első magyar Nobel-díjas nő előtt.

*Pata-zúzta száraz lomb szaga terjed,
kesely lovam tar gally legyezgeti.
Kürt szól, hegyi lány azt álmodta róla,
unicornis szarvából vágta ki.*

Maradok kiváló tisztelettel. Kelt 2023-ban, 174 évvel Arad után

Bogyó hull, sárga lomb s esti napsugár

Épített örökségünk

Erdély részeinek kulcsa, avagy az újjáépülő vár

Kőhalom Brassótól hatvanöt, Fogarastól pedig mintegy ötven kilométerre, a Segesvár–Brassó közötti főút mellett fekszik. A települést II. Géza által behívott német telepesek alapították, eredeti neve Kozd volt. Ez a tatárjáráskor elpusztult, de újjáépítették, ekkor azonban már Kőhalom néven. Ekkor épült vára is, mely 1324-ben szerepel új nevén oklevélben először Kuholm alakban, amikor Tamás erdélyi vajda ostromolta a lázadó szászok várát. 1421-ben a törökök dúlták fel, a 16. században megerősítették, majd a város birtoka lett. 1661-ben Ali pasa elfoglalta, 1691-ben felszabadult, majd a császáriak helyreállították. 1704-ben a kurucok ellenállás nélkül foglalták el, és elveszítette jelentőségét. 1849. július 30-án a település mellett zajlott az 1848–49-es szabadságharc egyik ütközete, Dobay József csapatai vereséget szenvedtek Dyck cári tábornok seregétől.

Nagy-Bodó Tibor

A nyílt lázadás

Az Árpádok kihaltával az erdélyi szász vendégek – hospites – a jelentkező trónkövetelők közül a bajor Ottó mellé állottak.

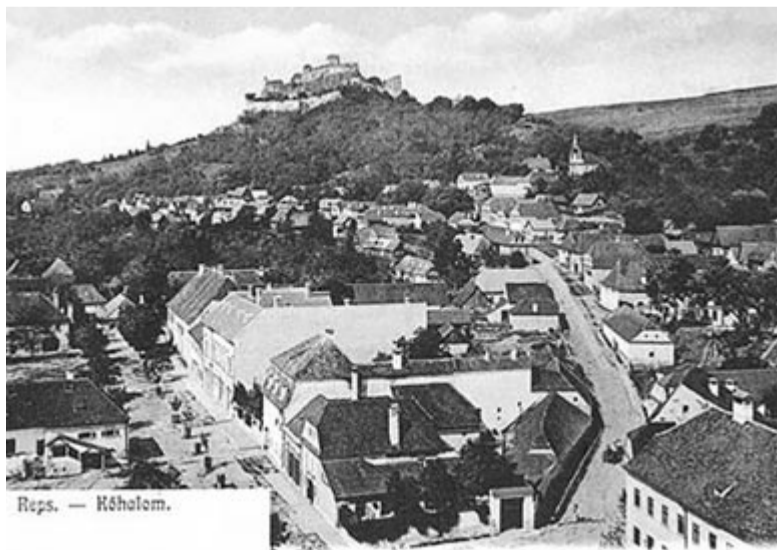
Károly Róberttel szemben még akkor is ellenszenvvel viseltettek, amikor vetélytársai már elűntek. 1324-ben nyílt lázadásban törtek ki.

A felkelést Tamás erdélyi vajda hamarosan leverte, és a zendülők vezére, Henning szász ispán az ütközetben elesett.

Egy kis csapat Kőhalomba vette be magát, de ez is gyorsan behódolt. Ez volt az egyetlen eset, hogy a vár háborús szerepet játszott; de nem is lett volna alkalmas komoly ostrom kiállítására.

Kőhalom eredetileg csak a mostani belső várból állt

A Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnök által rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkból derül ki, hogy Kőhalom eredetileg csak a mostani belső várból állott. A hegy tetején egy kis téren állott a várnagy és a csekély számú őrség lakásául szolgáló néhány épület. Nincs nyoma öregtoronyoknak vagy akár csak egy szerényebb őrtoronyoknak. E kicsiny fellegrvárhoz járult a középkor végén egy, a csúcsot bekerítő körfal két toronnyal és egy, a lejtő legkevésbé meredek pontját védő, sarkantyú módjára kiugró bástyával.

Reps. — Kőhalom.

Nem lehet tudni, hogy a vár mikor került a város tulajdonába

Adatok híján nem lehet megállapítani, mikor és mi módon jutott a vár a város birtokába. Valószínű, hogy a fejedelmek nem tartották érdemesnek a stratégiai jelentőséggel nem bíró váracskát fenntartását, ezért a 16. század vége felé átengedték a városnak.

Sajátságos, hogy amikor a vár minden hadászati értékét elveszti, akkor kezd terjedelemben növekedni. A kőhalmi polgárok egyrészt hiúságból, másrészt, mivel a vár falai kisebb portyázó bandák ellen mégiscsak oltalmat nyújtottak, nemcsak fenntartották, hanem száz éven át egyre bővítették is.

A legnagyobb építőtevékenység

Két tágas várudvart csatoltak hozzá, és ezek megteltek apró házacskákkal. Különösen 1620 körül, Weyrauch Dávid királybíróága alatt folyt nagy építőtevékenység. Ekkor emelték a nyugati külső várfalat, elkészítették az alsó várban a kutat, és kijavították a meglevő épületeket.

Kevéssel utóbb állították fel a Szalonnás tornyot és a Szolgák tornyát; 1643-ban készült a középső kapu, 1718-ban a – tévesen – templomnak nevezett épület.

A vár belsejében minden polgárnak lehetett – és a legtöbbnek volt is – saját költségén épített, elsősorban raktárukat, kamrákat szolgáló házikója.

A kőhalmi erősség mint szerep nélküli szemlélő

A Tarsoly közlése értelmében a vár jelentéktelenségét az mutatja legjobban, hogy a kőhalmiak 1613-ban szerezték meg az első ágyút váruk számára, amely aztán mindvégig az egyetlen maradt.

1735-ben vettek ugyan mellé egy mozsarat díszlővések céljára, de aztán az ágyú csövét be is olvasztották haragnak. Egyéb lövészszerzőanyagok bővebben akadnak: 1792-ben ötvenhárom különféle puskát írtak össze. Az őrség rendszerint négy száz darabontól állott. 1849-ben csak a vár alatt dörögtek az ágyúk, amikor hétszáz honvéd és húsz Vilmos-husár napokon át feltartotta az oroszok 5 ezer főnyi seregét. A kőhalmi erősség ennek a hőstettnek csak szerep nélküli szemlélője volt.

Vár a város fölött

Kőhalom Brassótól északnyugatra, a Kosd-patak partján fekszik. A megyei rangú város német neve Reps. A város felett emelkedő száz-húsz méter magas Várhegy tetejét koronázza a vár. Az észak-déli irányú, szabálytalan alaprajzú, belső tornyos vár északkeleti sarkának védőfalába az elmúlt században vágott bejáratához meredeken emel-

kedő, egykor termésköböl készült, de ma már számtalan helyen hiányos lépcső vezet fel.

A kapu a nagy, megközelítően téglalap alaprajzú alsó várba vezet, melynek egy részén évtizedeken át gazdasági tevékenységeket végeztek és baromfit neveltek, míg a többi fákkal, bokrokkal benőtt, elhagyott terület volt.

A bejáratától balra az ör egyszerű kis háza, jobbra pedig egy nyolc-tíz méter magas, téglalap alakú torony maradványai láthatók. Az innen nyugat felé húzódó, védőpártázzal ellátott északi fal középső részén még áll az alsó vár négyszögletes, emeletes, lőrészekkel ellátott kaputornyja.

A továbbhaladó fal az északnyugati, négyszögletes toronynál megtörik, és déli irányban folytatódik egészen a középső vár boltíves bejáratát védő toronyhoz. Itt a fal kelet felé fordul, és a középső vár északkeleti, ötszög alaprajzú, többemeletes, ágyúlőrészekkel ellátott tornyáig vezet.

A védőfolyosóval ellátott védőfal

Kiss Gábor, az *Erdélyi várak, várkastélyok* című munkájában ír arról, hogy az alsó vár északnyugati

sarkához közel egy nagyon mély, bővizű, oszlopcsarnokos tetőzettel ellátott kút volt.

Az alsó vár északnyugati sarkán lévő, már említett boltíves bejárat a szabálytalan alaprajzú középső vár előudvarába vezet.

Az innen dél felé vezető nyugati pártázatos, nyomaiban még ma is látható védőfolyosóval ellátott védőfalat egy négyzet alakú, ma két-emeletes, emeletenként két-két ágyúlőrészel erősített külső torony szakítja meg.

Az emeleteket elválasztó födémek már beomlottak, de az ezeket tartó négyszögletes gerendák fészkei a falban helyenként még felismerhetők.

A hely, ahol a tulajdonosok védelmet találtak

Az út félkörben halad tovább egészen a felső várat körülvevő, aránylag szűk udvarba – ugyancsak a fent már megnevezett szerző közléséből tudjuk –, melyet egykor az előudvartól fal választott el.

Ennek azonban ma már csak nyomai láthatók a felszínen. Itt a külső védőfal mellett egymás mellé építették fel azokat a kis kamrákat, ahol veszély esetén tulajdonosaik védelmet találtak. Ezekből azonban ma már csak csekély nyomok találhatók.

A szikla tetején álló torony és a megsemmisült felirat

Az udvar keleti oldalán igen romos épületsor látható, melyekben a tanácsháza, valamint a királybíró, a székelybíró és a jegyző lakóhelyiségei voltak.

Délnyugati sarkánál van a fellegrvár kaputorony nélküli, egykor csapóraccsal és felvonóhíddal meg erősített boltíves bejárat.

A szűk kapu a falak közötti, a szokásosnál hosszabban elnyúló kapuudvarba vezet, ahonnan egy új kapun át lehetett feljutni a szikla tetején álló négyzet alakú, kétemeletes épülethez vagy toronyhoz.

Kiemelten fontos még megemlíteni azt is, hogy a fellegrvárban épült kápolna alatt kicsiny börtön is volt. Ennek falában lehetett bevésva a Kőváry által említett mondat:

„*En Bánfi András itt fogva voltam 164...*”

– az utolsó szám már közel ötven évvel ezelőtt sem volt olvasható.

Ugyanakkor tudni kell még azt is, hogy ez a felirat ma már teljesen megsemmisült.

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész műemlékvédő szakmérnöknek; a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész gyűjteményéből bocsátotta rendelkezésünkre. Tekintettel a vár mai állapotára, összeállításunkat dr. Kálmán Attila tanár történész információival jövő héten még kiegészítjük.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1070.

Egy török népi bölcsességet idézünk a fősorokban.

	1	KRÉTAI HEGY	TILTÓSZÓ ZOLA REGÉNYE	KICSODA? (OROSZ)	KASSÁK LAJOS LAPJA VOLT	HASZNOS TEVÉKENYSÉG
	K					N
		OROSZ IGEN LEDÖNT		HARCKOCSI TÜRK NYELVŰ NÉP		
2	T	PAPÍRPÉNZ RUHÁT SIMÍT			KIPLING KÍGYÓJA CSALIT HÚZNAK RÁ	
KOCSMA RÉSZE			AZ ARANY VEGYJELE AZ EZÜST VEGYJELE		FEJDÍSZ TOJÁS (NÉMET)	
IDEGEN SÁRA			ELÓTAG: ÚJ KÖLTŐNK (JÁNOS)		AMPER (RÖV.) HAMIS	
FÉRFINEV (MÁJ. 2.)				PERZSIA MA KÉZI HOSSZMÉRTÉK		
HAJÓFAR			A RÁDIUM VEGYJELE TÉLI CSAPADÉK		BECÉZETT OLIVÉR RANGJELZŐ ELÓTAG	
TOVA SZINTÉN		ROSSZ TANÁCSADÓ SVÁJCI PÉNZ			NAPÓLEON JELE LÉGHUZAT	
		SPÁRGA FÉL TÍZ			RÓMAI 200 HÁROM (LATIN)	
HABZÓ ITAL			... KIRÁLYA (LALO-OPERA) VONALZÓ-FÉLE		FEKETE TINTA SZÉKELY IS	
ÁLLAM (FRANCIA) HATÁRRAG			HELYI KECSKE HASADÓ ÁSVÁNY			
		NEMZET HADI PÉNZ- ZSÁKMÁNY		SZINTÉN NE SCI-FI ÍRÓ (STANISLAW)		EGYENI OROSZ FÉRFINEV
VÉGTELEN ESKÜ!			HAMIS PERUI FOLYÓ		TÉLI SPORT TASZÍT	JÁROM
FRANCIA RT.		TÁPLÁL LATIN CSONT			GITÁR- HÜROK! FÁBA VÉS	
CERUZA			NEHEZTEL A KUTYA A NITROGÉN VEGYJELE			
L. N. J.	N			HUSZÁR- PARANCS		

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

OKTÓBERI ÉVFORDULÓK (1.)

	1	2	3	4	5	D	6	7	8	A
	9					10	10			
11	D	12	13	14	15		16		17	18
19						20			21	
22				23	24		25		26	27
28			29		30		31		32	33
34			35	36			37		38	K
39		40			41		42		43	44
Y		45			46	47		48		49
50	51			52	53		54		55	
I	56		O		57		Z			I

VÍZSZINTES: 1. Amerikai politikus, 150 éve született (William David). 8. Művelődéstörténész, 150 éve született (Elemér). 9. Árpád apja. 10. Lomboszönyeg. 11. Botanikus, gyógyszerész, tanár, MTA lev. tag, 150 éve halt meg (József). 16. Ritka férfinév (márc. 27.). 18. Nejetlen! 19. Dél-amerikai füves puszta. 20. Nagyon magas ember. 21. Tromf. 22. Római számok, összegük 1051. 23. Újság. 25. Az Etna krátere! 26. Növény része. 28. Német folyó és régió. 30. Változást jelző előtag. 32. Olasz igen. 33. Éneklő hang. 34. Fél zsák! 35. Újrafogalmazó. 37. A földről gyűjt. 39. ... Dame (párizsi templom). 41. Női név (nov. 14.). 43. Taszító. 45. Ravaszdi. 47. Finomműszerész. 49. Hosszú, keskeny fadarab. 50. Arab férfinév. 52. Egy (német). 54. Arra a helyre hív. 56. Bőrgyógyász, MTA lev. tag, 200 éve született (Imre). 57. Színész, 150 éve született (Kálmán).

FÜGGŐLEGES: 1. Orosz uralkodó volt. 2. Eblak. 3. ... Sharif (színész). 4. Scesdrin (Szaltikov) hőse. 5. Megyei főtisztviselő (volt). 6. Felhajtás. 7. Elektronvolt (röv.). 8. Dülő nép volt. 12. Könyvet használó. 13. Margarinmárka. 14. Ennek! 15. Görög hangsor volt. 17. Földet forgat. 19. Petőfi barátja, költő, 200 éve született (Damó Kálmán). 20. Zenedráma. 21. Névelő. 24. Barát (francia). 26. Gyorsan halad. 27. Generális, fejedelem, reformátor, 375 éve hunyt el (I. György). 29. Lónév. 31. Taszító. 32. Kígyóhang. 36. Csavar. 37. Népművészeti világos függönyanyag. 38. Tárgy, munka. 40. Háromszemélyű csapat. 42. Vaj lehet ilyen. 44. Élő. 46. Angol levegő. 48. Perzsa uralkodó. 51. Üres lap! 53. Japán dráma. 55. Középen ível!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket október 21-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva R. Kelényi Angelika kortárs magyar író egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beírtunk.

VÍZSZINTES: 1. Ösztönöz, buzdít – Testrészt műtéttel eltávolít. 7. Kicsinyítő képző – Rangjelző szó. 8. Gabonaőrlemény – Mazsola társa. 9. Kamra bejárata! – Zavart adu! 11. Gyommövény – A kálium, az oxigén és a vanádium vegyjele. 12. Hegycsúcs – Partner. 14. Igen, oroszul – Kiss ... Kate (musical). 15. Közeli rokonok közössége – Ágybetét. 18. Vadászkutya – Spanyol gépkocsimárka. 19. Szemléltet, illusztrál – Lyuk, rés. 22. Határidőrag – Csendben fog! 23. Babtámasz – ... bíró (Móricz Zs.) 25. Időmérő szerkezet – Terrorelhárítási központ rövidítése. 27. Fagyott harmat – Gléda. 28. Parányi rész – ... avis, ritka madár. 30. Keleti játék – Norvég és kambodzsai autójelzés. 31. Istentagadó – Odafigyel, gondot fordít rá.

FÜGGŐLEGES: 1. Heveny – Hóhér. 2. Maszk – Nyilvánosház vezetője. 3. Olt-partok! – Részben tud! 4. Ollós állat – Klubegyed. 5. Állatszeldítő – Özönvíz. 6. Ízletes húsu hal – Hibázik, vét. 10. Ruhát tisztítat – Népi hosszsmérték. 13. Hússzelet – Nyurga. 16. Szemmel való érzékelés – Tapad. 17. Vallásos elmélyülés – Ókori görög cserépedény. 20. Heccel, megtréfál – ... Eszter (Németh László). 21. Nyak része – Bárány. 24. Kárt okoz – Sok évvel ezelőtti. 26. Francia területmérték – Éra. 29. MÖ. – Baki egyenmű hangzói.

Koncz Erzsébet

1	2	3	4	5	6
7			8		
9		10		11	
12			13		14
	15			16	
17		18	G		
19	20				21
22			23		24
25		26		27	
28			29		30
31					

1	2	3	4	5	6
7			8		
9		10		11	
12			13		14
	15			16	
17		18			
19	20				21
22			23		24
25		26		27	
28			29		30
31					

A SZEPTEMBERI ÉVFORDULÓK (3.)

című pályázat nyertesei:

Személy Béla,

Marosvásárhely, Avram Iancu u.

Mezei Sándor,

Marosvásárhely, Béke u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

SCHENZL; GERSHWIN; RADICS; GÁTI; JARRY; GAJDUSEK; RÓTH; VARGA; SZALAY

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a szeptember 29-i számból:

Ikrek:
Patkányút

Skandi:
Kinek semmije sincs, az semmit se veszíthet.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Bemutatták Marosvásárhelyen a Tigris játékfilmet Hollywoodban is szereplő nagyvaddal

Szeptember 29-én, pénteken, egy nappal a bukaresti ősbeutató után a marosvásárhelyi Cinema Cityben is bemutatták Andrei Tănase Tigris című játékfilmjét, amelyet tavaly július és augusztus között a Comana Nemzeti Parkban, Bukarestben, több jelenetét pedig Marosvásárhelyen forgatták. A főszereplő az a tigris volt, amely szerepelt pl. Ang Lee Pi élete című, többszörös Oscar-díjas filmjében is.

Vajda György

A film producerei a bemutatóra azokat hívták meg, akik valamiképpen hozzájárultak a forgatáshoz: segítettek a helyszínek kiválasztásában, a helyszíneket biztosították, ugyanakkor statisztáltak, illetve szerepeltek benne – több marosvásárhelyi színészt is láthatunk egy-egy jelenetben. És ott volt a marosvásárhelyi állatkert apraja-nagyja is, hiszen az állatkert több jelenetnek is otthont adott, és oroszlánrésze volt

abban, hogy az állatkerti történetet feldolgozó film hiteles legyen. A „vendéglátók” között jelen volt a film rendezője, a producerek és természetesen több marosvásárhelyi színész is, akik a film megtekintését követően válaszoltak az érdeklődők kérdéseire.

A történetnek valós alapja van. 2011-ben a nagyszabású állatkertben az egyik gondozó figyelmen kívül hagyta a közelében lévő tigris, és egész nap a közeli Dumbrava erdőben bókáltszott, míg a kereső csapat meg nem találta. Először el akarták altatni, de az altató lövedéknek nem volt azonnali hatása, így az állat agresszívvá vált, és egy vadász le kellett löjje. Adrian Tănase filmrendező elmondta: látta a televízióban az erről szóló hírt, és igencsak meghatótták a képsorok: egy „szabadságát kereső” egzotikus állat sajátos romániai környezetben, miközben rendőrök, csendőrök, vadászok és a tetemével szelfiző helybéli lakosok ünneplik a sikert. Ekkor eldöntötte, hogy majd ír belőle egy történetet. Több mint egy évtizedig

ért az ötlet, amelyből végül film lett.

A játékfilmben egy helybéli mafiózó (Bujor – Alex Velea) az udvarán egy úszómedencéből kialakított ketteczen tart (illegálisan) egy tigrist, amelyet a hatóságok elkoboznak, és elszállítják a városban levő állatkertbe. Itt is teljesít szolgálatot az állatorvos (Vera – Cătălina Moga), akinek a többi között a lelki drámáját követjük végig a cselekmény során. Rajtakapja férjét (Toma – Paul Ipate), hogy megcsalja, közben kiderül, hogy korábban volt egy családi tragédiája is. Közös gyerekük alig négy napot élt, és mivel nem volt idő arra, hogy megkereszteljék, az ortodox papok nem akarták eltemetni, s közben ezt is intézi.

Zaklatottságának számlájára írandó figyelmetlensége, amikor éjjel megeteti a tigrist, és nem zárja vissza ketrecére a lakatot. Igaz, egy kis kételyt is belop a rendező a jelenetbe, hiszen nem tudjuk, hogy valóban véletlen, vagy szándékos baleset volt. Amint észreveszik, hogy kiszabadult a tigris, megindul

Tigris, 80 perc, dráma, román-francia-görög koprodukció. Rendező, forgatókönyvíró: Adrian Tănase. Producer: Anamaria Antoci, Irena Isbăşescu, Adrian Silişteanu, koproducer: Alexa Rivero, Konstantina Stavranou, Rena Voglioukalou. Domestic Film, Altamar Films, Graa Films, Avanpost produkciója. Szereplők: Cătălina Moga (Vera), Paul Ipate (Toma), Alex Velea (Bujor), Bogdan Tulbure (Paul), Nicolae Cristache (a vadász), Elvira Deatcu (Paul édesanyja). Felvétel: Barbu Bălăşoiu.

a keresése. És nem tudjuk, hogy végül melyik a nagyobb dráma: az, hogy a városkörnyéki erdőben, majd a város utcáin és a várban szabadon sétál egy tigris, vagy a főszereplő állatorvosé, aki közben megpróbálja rendezni viszonyát férjével. A tigrist végül lelövik (és a mafiózó díszes temetés rendezéséig), miközben a doktornőnek sikerül „kalap alatt” elintéznie saját gyereke temetését, azonban a film vége – amint a rendező is kifejtette – szándékosan nyitott marad, nem tudjuk, hogy sikerül-e végül rendeznie családi konfliktusát. Majd feltehetjük a kérdést, hogy melyik a nagyobb dráma: az emberek viszonya az állatokhoz vagy egymáshoz, és tulajdonképpen mi is jelentheti a feszültség feloldását. Ezzel kapcsolatban a rendező a vetítés végén kifejtette: számára a tigris lelövése egyfajta szabadság, hiszen tulajdonképpen menekülésének rövid ideje alatt lehetett igazán szabad, és ha elfogták volna, akkor újra élete végéig egy ketrecben kellett volna élnie. A doktornő pedig a veszteség kapcsán – hiszen nem tudták élve befogni a vadállatot – eszmél arra, hogy az életben vannak olyan dolgok, ami felett elveszítjük a kontrollt, és nem tehetünk mást, mint hogy beletörődünk a sorsunkba.

A nézők kérdései kapcsán még megtudtuk, hogy a forgatáshoz két tigrist használtak. Az állatok szerepeltetése volt a produkció legnehezebb és legkölségebb része. Több európai tigrisidomárral vették fel a kapcsolatot. Csehországban is jártak, végül eljutottak a franciaországi Thierry Le Portier-hez, aki hatvanéves karrierje során többek között a Medve, a Farkasok szövetsége, a Gladiátor című filmekben és a Fort Boyardban forgatott sorozatjátékhoz biztosította az idomított vadál-

latokat. A román film egyik tigrise volt a „főszereplője” az Ang Lee által rendezett, 2012-ben bemutatott Pi élete című, Oscar-díjas filmnek is.

A romániai játékfilmben két élő tigrissel forgattak, a 15 éves főszereplővel, és volt egy nála fiatalabb dublőrje is, hiszen az altatás az idősebb egyedeknél már veszélyes lehet. Az egyik jelenetben, ahol elveszik az állat méreteit, a dublőrrel forgattak, és mindössze 20 perc volt a felvétellel, mert ennyit hat az altató lövedék. Illetve két műtigrist is használtak. A rendező azt is elárulta, hogy a két tigris, a két idomár s az asszisztensek, az állatok szállításának és a forgatás helyszínén való tartózkodásnak a költsége a nyolc nap forgatási idő alatt 130.000 eurót tett ki. Valószínűleg az öreg, 15 éves főszereplőnek ez volt az utolsó szereplése játékfilmben – tette hozzá.

Amint említettük, a marosvásárhelyi jelenetek nagy része az állatkertben zajlik, illetve egy magánháza és egy magánorvosi rendelőben. Andrei Tănase kérdésre válaszolva elmondta, az eredeti helyszínen, Nagyszébenben szeretett volna forgatni, de az ottani állatkertet felújították, és nem felelt meg a forgatókönyv szerinti elvárásoknak, majd miután a brassói is megtekintették, úgy döntöttek, hogy a marosvásárhelyi választják, mert sokkal rusztikusabb, látványosabb, kifejezőbb, és jobban talált a témához.

A vetítés és a beszélgetés végén a stáb köszönetet mondott a marosvásárhelyi hatóságoknak, a polgármesteri hivatalnak, az állatkertnek, a statisztáknak és mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy egy ilyen eredeti játékfilmet forgassanak a Maros-parti városban. A Tigris című játékfilmet már vetítik a hazai mozikban.

Balról jobbra: Raluca Andor, Ciugulitu Csaba, Malina Moraru, Saşa Pânzaru, Irena Isbăşescu, Andrei Tănase, Nicolae Cristescu, Harold Mera
Fotó: Both Gyula

Két Nobel-díjjal gazdagodott a nemzet

Dr. Ábrám Zoltán

Bár a rangos sportesemények vagy az Oscar-gálák vonzerejével nem vetkezik, évről évre nagy érdeklődést vált ki a Nobel-díjak odaítélése, majd ünnepélyes átadása. Ilyenkor előtérbe kerülnek a hétköznapiak a laboratóriumukban megbúvó tudósok, az íróasztaluknál írtakba temetkező alkotók az emberiség fejlődését meghatározó felfedezéseikkel, kiemelkedő alkotásaikkal, példamutatásukkal. És bár a tudomány és vívmányainak, az írásművészetnek és a békeszeretnek nincs nemzetisége, hiszen az egész emberiség javát szolgálják, a tudósok méltatásakor sohasem lehet mellékes, hol születtek, hol tanultak, és hol érték el világraszóló eredményeiket.

Már-már természetes, hogy a szabadság, a pénz és az agyelszívás hazája, az Amerikai Egyesült Államok tudományos szuperhatalom. Egy viszonylag kis országtól nem várható el, hogy egyenrangú feltételeket nyújtson tudósainak, de még sportolói felkészülésének, színészei csillogásának sem. Békeidőben, demokráciában is természetes a tudósok fokozott elvándorlása – főleg a tengerentúlra – a lényegesen kedvezőbb kutatási és életkörülmények biztosítása, az esetlegesen zavaró tényezők kiküszöbölése miatt. (Csak zárójelben említem meg, amerikai földön nem tomboltak sem világháborúk, sem kommunizmus, sem

egyéb, életet vagy egzisztenciát veszélyeztető helyzet nem állt fenn.) Tény és evidencia, hogy a tudományos szaklapok döntő többsége angolul íródik, és az Egyesült Államokban adatik ki, valamint az is, hogy a legtöbb Nobel-díj amerikai tudósokhoz kötődik.

De ki az amerikai Nobel-díjas? Jelen esetben az, aki születési helyétől, nemzetiségétől és korábbi tanulmányaitól függetlenül a tudományos nagyhatalomnak számító Egyesült Államokban dolgozott, és érte el sikereit. És ki a magyar Nobel-díjas? Eddig azt mondhattuk, hogy többnyire – néhány kivételtől eltekintve – az amerikai lakhellyel és állampolgársággal rendelkező amerikai tudós, akinek zsidó-magyar ősei vannak, Magyarországon született (többben a történelmi határok között, vagy meg lehet, csupán szülei születtek ott), bizonyára magyar iskolában eretszígizett, és bontakoztatta ki tehetségét, de már fiatalon elvándorolt, és lehetőleg mindvégig megőrizte magyar identitását, anyanyelvét. Magát magyarnak (is) vallja.

Nincs egyetértés a magyar Nobel-díjasok számát illetően, de bárhol is osztjuk-szorozzuk, Nobel-díj tekintetében jól állunk, főleg az ország lakosságát figyelembe véve. Csupán ketten vannak, akiket Magyarországon, ottani munkásságuk eredményeként ért a megtiszteltetés, egyúttal magyar állampolgárként. Eddig nyolc, most már tíz díjazott

Magyarországon született, a szülei is magyarok, az anyanyelvük is az, eredményeiket viszont külföldön érték el. Hat olyan díjazott van, akiknek édesapja, édesanyja is – a változó területű – Magyarország szülője, de ők maguk már nem ott jöttek világra. Egy díjazottnak egyetlen nagyszülője volt magyar. Ha a felsoroltak mindegyikét magyar Nobel-díjasnak számítjuk, akkor Karikó Katalinnal és Krausz Ferencsel együtt összesen 18-19 magyar kitüntetéssel büszkélkedhetünk. Ha viszont a múltba tekintésünk ennél szigorúbb, akkor 12-vel vagy még kevesebb. Optimistább kitekintéssel a béke Nobel-díjat kiérdemelt szervezetekben (pl. a taposóknak megsemmisítéséért folytatott munkában, az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület jelentésében) magyarok is tevékenykedtek, ráadásul 2012-ben az Európai Unió is részesült e rangos elismerésben, úgyhogy a legderülátóbb verzió szerint mindannyian Nobel-díjasok vagyunk.

Ami kétségtelenül közös a magyar, Magyarországon született Nobel-díjasokban: a tudásukat a magyar kultúrából merítették, de a kedvezőbb szakmai, politikai körülmények miatt mindannyian elvándoroltak szülőhelyükről. Ettől függetlenül méltán vagyunk büszkék a legrangosabb tudományos elismerést elnyerő okos emberekre, zsenikre. Hiszen Magyarország nagyon előkelő helyet foglal el a magyar és ma-

gyar származású Nobel-díjasok tekintetében, sőt rajtuk kívül olyan géniusokat is adott a világnak, akiket nem honorált ugyan a Nobel-bizottság, de tudományos képességeiket, felfedezéseiket, szakértésüket legalább annyira elismerték.

Idén két újabb Nobel-díjjal gazdagodott a nemzet. Az egyiket a szívünk mélyén vártuk, a másik meglepetésként ért. Karikó Katalin az orvosi Nobel-díjat az mRNS-alapú orvoslás alapjainak megteremtéséért nyerte el születésileg is amerikai kutatótársával együtt, ami a koronavírus elleni új típusú védőoltások gyors kifejlesztését és gyakorlati alkalmazását is lehetővé tette. Krausz Ferenc két francia-amerikai tudóssal megosztva kapott fizikai Nobel-díjat az általa kifejlesztett „atomszekundumos fényimpulzusokat létrehozó kísérleti módszerekért, melyek lehetővé teszik az elektronok anyagbeli viselkedésének tanulmányozását”.

Karikó Katalin Szolnokon született, Kisújszálláson nőtt fel, Szegeden végezte az egyetemet, doktorált, és kezdte szakmai pályafutását. A kommunizmus legsötétebb éveiben, harmincévesen családjával az Egyesült Államokba települt, és így vált magyar-amerikai kutatóbiológussá. Azóta is gyakran jár Magyarországra, magyarságát teljes mértékben vállalja. Ő a harmadik Nobel-díjasunk, aki magyar állampolgárként

vehette át a kitüntetést. Egyébként 2021 óta a Szegedi Tudományegyetem kutatóprofesszora és a Pennsylvanai Egyetem adjunktusa. A Wikipédia szerint tíz magyar tudós és alkotó után Karikó Katalin szerezte meg a tizenegyedik magyar Nobel-díjat, egyben ő az első magyar Nobel-díjas nő. Lánya, Francia Zsuzsanna kétszeres olimpiai bajnok, tagja volt az aranyérmes szerzett amerikai nyolcas női evezőscsapatnak. Unokája Alexander Bear Amos.

Krausz Ferenc Móron született, Budapesten elméleti fizikai és villamosmérnöki tanulmányokat folytatott. Innen, bizonyára származásának is köszönhetően, 1987-től Bécsben folytatta pályafutását, húsz éve pedig Németországban, ahol a Max Planck Kvantumoptikai Intézet igazgatója. Munkatársaival együtt az ultragyors lézertechnika kifejlesztője. Állampolgársága osztrák és magyar, tehát Münchenben élő és dolgozó osztrák-magyar fizikusnak tekinthetjük. A Budapesti Műszaki Egyetem disz-doktora, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

Akár a múlt, akár a jelen, akár a jövő ígéretes tudósáról, művészeiről beszélünk, jelen esetben a Nobel-díjat elnyerőkről, nevük megőrzése, életpályájuk megismerése, munkásságuk jelentőségének a tudatosítása igazi társadalmi értékek közvetítése által méltó megbecsülést szolgálnak. Büszkéek lehetünk a legnagyobb elismerésben részesülőkre, akik nemcsak az emberiséget, azon belül a nemzetet is gazdagítják.

Magyar és román futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Október 6., péntek:

- * 18.00 óra: Universitatea 1948 Craiova – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 12. forduló)
- * 21.00 óra: Bukaresti Rapid 1923 – Jászvásári CSM Politehnica (Szuperliga, 12. forduló)
- * 21.30 óra: Puskás Akadémia FC – Kisvárdai Master Good (NB I, 9. forduló)

Október 7., szombat:

- * 11.30 óra: CSM Slatina – Bodzavásári Gloria (2. liga, 9. forduló)
- * 13.45 óra: Mezőkövesd Zsóry FC – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 9. forduló)
- * 14.00 óra: Petrolul 52 Ploiești – Aradi UTA (Szuperliga, 12. forduló)
- * 17.15 óra: Újpest FC – Diósgyőri VTK (NB I, 9. forduló)
- * 18.45 óra: FC Voluntari – CSU Craiova (Szuperliga, 12. forduló)
- * 21.30 óra: Kecskeméti TE – Paksi FC (NB I, 9. forduló)
- * 21.30 óra: Botosáni FC – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 12. forduló)

Október 8., vasárnap:

- * 11.30 óra: Sellemberki CSC 1599 – Unirea 04 Slobozia (2. liga, 9. forduló)
- * 14.00 óra: Fehérvár FC – MTK Budapest (NB I, 9. forduló)
- * 16.00 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 12. forduló)
- * 17.30 óra: Ferencvárosi TC – Debreceni VSC (NB I, 9. forduló)
- * 21.30 óra: Bukaresti Dinamo 1948 – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 12. forduló)

Október 9., hétfő:

- * 16.00 óra: CS Tunari – Vajdahunyadi Corvinul 1921 (2. liga, 9. forduló)
- * 21.00 óra: Kolozsvári FCU – Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK (Szuperliga, 12. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a DigiSport, a Prima Sport és az Orange Sport televízió, a magyar NB I-es találkozót az M4 Sport és az M4 Sport+ televízió közvetíti.

A BL-címvédő Manchester City Lipcsében is nyert, kiütötték a PSG-t

A Manchester City 3-1-re nyert a Gulácsi Péter és Willi Orbán ezúttal is nélkülöző RB Lipcse otthonában szerdán a labdarúgó Bajnokok Ligája csoportküzdelmeinek második fordulójában.

Az angol bajnok így már 16 meccse veretlen európai kupaponton, ezzel pedig beállította az angol rekordot, amelyet immáron közösen tart a Leeds Unitedtel (1967–1968), a Tottenham Hotspurral (1967–1972), a Chelsea-vel (2018–2019) és West Ham Uniteddel (2022-).

A vendégek első gólját Phil Foden szerezte, az angol válogatott szélsőnek ez volt a 11. találata a BL-ben, ezeket az összecsapásokat kivétel nélkül megnyerte Josep Guardiola együttese.

Az F csoport rangadóján az AC Milan második meccsén is gól nélküli döntetlent játszott, ezúttal a Borussia Dortmund otthonában. A milánói piros-feketék, tovább „javítva” rekordjukat, 25. alkalommal játszottak 0-0-t a BL-ben, és a Villarreal (2005/06), az AEK Athén (2002/03) és a Galatasaray (1993/94) után a negyedik csapat

lett, amely két ilyen találkozóval kezdte a csoportkör. Közülük csak a spanyoloknak sikerült később a továbbjutás.

Ezt a csoportot így némi meglepetésre a Newcastle United vezeti, amely 4-1-re verte a PSG-t, ezzel története során először nyert legálább három góllal a BL-ben. A

francia alakulat 2001 márciusa után először kapott négy gólt BL-csoportmeccsen.

A Lazio az első fordulóban a 95. percben kapusa góljával mentett pontot az Atlético Madrid ellen, most ugyancsak a 95. percben Pedro találásával hozta el a három pontot a Celtic otthonából.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, csoportkör, 2. forduló:

* **E csoport:** Celtic Glasgow (skót) – SS Lazio (olasz) 1-2 (1-1), Atlético Madrid (spanyol) – Feyenoord (holland) 3-2 (2-2).

Az állás: 1. Atlético Madrid 4 pont (4-3), 2. Lazio 4 (3-2), 3. Feyenoord 3, 4. Celtic 0.

* **F csoport:** Borussia Dortmund (német) – AC Milan (olasz) 0-0, Newcastle United (angol) – Paris Saint-Germain (francia) 4-1 (2-0).

Az állás: 1. Newcastle United 4, 2. Paris Saint-Germain 3, 3. AC Milan 2, 4. Borussia Dortmund 1.

* **G csoport:** RB Lipcse (német) – Manchester City (angol) 1-3 (0-1), Crvena zvezda (szerb) – Young Boys (svájci) 2-2 (1-0).

Az állás: 1. Manchester City 6, 2. RB Lipcse 3, 3. Young Boys és Crvena zvezda 1-1 (3-5).

* **H csoport:** FC Porto (portugál) – FC Barcelona (spanyol) 0-1 (0-1), Royal Antwerp (belga) – Sahtar Donyeck (ukrán) 2-3 (2-0).

Az állás: 1. FC Barcelona 6, 2. FC Porto 3 (3-2), 3. Sahtar Donyeck 3 (4-5), 4. Royal Antwerp 0.

INSCOP Research közvélemény-kutatás

Az ukrán–orosz háborúról

Az INSCOP Research közvélemény-kutatása szerint a románok többsége úgy véli, hogy Oroszország a fő bűnös az ukrán háború megindításában.

A lakosság háborús következményeivel kapcsolatos félelmei pedig: az árak emelkedése, a megélhetési költségek, illetve Oroszország egyes NATO-tagországok elleni támadása.

A közvélemény-kutatást a News.ro megbízásából az INSCOP Research végezte. Az adatok gyűjtése 2023. szeptember 15. és 22. között történt.

Az ukrán háború felelőse

Arra a kérdésre, hogy ki az ukrán háború kitörésének fő felelőse, a megkérdezettek 49,2%-a Oroszor-

szágot, 16,6%-a az USA-t, 7%-a Ukrajnát, 5,2%-a a NATO-t és 2,6%-a az EU-t említi. Nem tudja vagy nem válaszol 19,4%.

Az ukrán háború győztese

Az ukrán háború győztesével kapcsolatban a válaszadók 39,4%-a véli úgy, hogy Ukrajna lesz a győztes, 29,6%-a pedig azt, hogy a háborút Oroszország nyeri meg. 31% nem tudja vagy nem válaszol.

Megoldások a háború megállítására

A válaszadók 64%-a egyetért azzal az állítással, hogy „a háború leállításához Oroszországnak ki kell vonulnia, és vissza kell adnia a megszállt területeket Ukrajnának” (szemben a 2023. márciusi 63,3%-kal), míg 24,1%-uk azon a vélemény-

nyen van, hogy „a háború megállításához Ukrajnának bizonyos engedményeket kell tennie Oroszországnak” (a 2023. márciusi 23,5%-hoz képest).

A háborútól való félelem

Arra a kérdésre, hogy mi a legnagyobb félelem az ukrán háborúval kapcsolatban, az alanyok 37,9%-a (a 2023. márciusi 44,3%-hoz képest) az árak és a megélhetési költségek növekedését, 30%-a (a 2023. márciusi 27,6%-hoz képest) pedig a támadást jelölte meg.

A válaszadók 20,3%-a nyilatkozott úgy, hogy nem aggódik az ukrán háború miatt (szemben a 2023. márciusi 14,2%-kal), 4,3%-uk pedig nem tudja vagy nem válaszol (szemben a 2023. márciusi 2,3%-kal). (mózes)

Folytatódik a nagy méretű kiselejtezt tárgyak begyűjtése!

A kampány október 14-ig tart.

• Mostantól megszabadulhat a régi bútoroktól (asztalok, szekrények, székek, kanapék, fotelek, ágyak, matracok) és egyéb szükségtelenné vált daraboktól (festmények, állatketrecek, játékok, ajtók, ablakok, tükrök, szőnyegek, ablakrácsok).

• A város meghatározott pontjain speciális konténereket helyeznek ki azoknak, akik meg akarnak szabadulni ettől a hulladéktípustól. A konténereket 3 nap után új helyszínekre szállítják, lefedve ezzel az egész város területét. A konténerek kihelyezésének helyszíneit és a rendelkezésre álló időtartamot előre bejelentik a lakosságnak.

Arra kérünk mindenkit, hogy csak a nagy méretű kiselejtezt tárgyakat helyezze el a felállított konténerekben.

Az egyéb hulladéktípusok (például elektromos, elektronikai, háztartási vagy zöldhulladék) begyűjtését szintén időszakosan végezzük, és erről előzetesen tájékoztatunk.

Program:

Október 5–7. között, Tudor lakónegyed

- * Ibolya utca, a sportpálya mellett,
- * Dâmbovită utca, a park mellett,
- * Brassói utca, a régi hőközpont melletti parkolónál,
- * Moldova utca, a Super melletti parkolónál,
- * Bucsin utca, a sportpálya melletti parkolónál,
- * Kovászna sétány, a régi hőközpont mellett, a Moldova utca irányába,
- * Vrancea sétány, az Alfa Transilvana Központnál, a parkolóban,
- * 1918. December 1. sugárút, a Bușteni autóbusszmegálló mellett.

#Marosvásárhely újrahaznosít!

A bel- és külkapcsolati osztály

Az ANAF-portálon közzétették az októberi webináriumok listáját

A Brassói Regionális Pénzügyi Főigazgatóság október 31-én 12 órakor webszemináriumot tart „A külön héabevallásban bejelentendő adóköteles ügyletek” témában.

Ugyanakkor tájékoztatja az adófizetőket, hogy a www.anaf.ro portálon, az Adófizetőknek nyújtott segítség/szolgáltatások menüpontban közzétették a **2023 októberében** tartandó webináriumok listáját.

A fő témák az adófizetők érdeklődésére számot tartó különböző területeket ölelnek fel:

- Az ANAF részére történő kifizetések módszerei;
- A romániai jogi személyek hea-nyilvántartásbavétele az adótörvénykönyv 316. sz. törvényének 1-es bekezdése alapján;
- A magánszemélyek által a különböző közösségi médiahálózatokon közzétett bejegyzésekből származó jövedelmek adóügyi kezelése;
- Az időben történő befizetés elmulasztása, az adókötelezettségek be nem vallása vagy helytelen bevallása miatt esedékes fizetési kötelezettségek;
- Regisztráció a jogi személyek virtuális magánterületén az Adó- és Pénzügyi Hivatal elnökének 1090/2022. sz. rendelete alapján;
- A közintézményeknek vagy hatóságoknak és a közérdekű intézményeknek a PatrimVenbe való besorolása;
- Pénzügyi eljárás a héaregisztráció-törlés esetén.

A szemináriumok 2 órák, a kérdésekre válaszolnak.

A regisztráció egyszerű, közvetlenül a portálon a szemináriumok kezdési időpontjáig lehet jelentkezni a szabad helyek függvényében.

A kommunikációs, közkapcsolati és sajtóosztály

A Mureș Insolvency SPRL, a dicsőszentmártoni Avram Iancu utca 144. szám alatti székhelyű, csőjuttott Bicipa Rt. cégfelszámolója, nyilvános árverésen értékesíti a cég következő javait:

1. A dicsőszentmártoni Felszabadulás (Dezrobirii) utca 4. szám alatti garzontömbházhoz tartozó 398 négyzetméter terület. Kikiáltási ár: 4.800 lej.
2. A dicsőszentmártoni Felszabadulás utca 3. szám alatti élelmiszer-raktár és a hozzá tartozó 349 négyzetméter terület. Kikiáltási ár: 8.600 lej.
3. A dicsőszentmártoni Avram Iancu utca 144. szám alatti vendégház négy hálószobával, nappalival, protokollteremmel, konyhával, fürdőszobával, illemhellyel, előtérrel, valamint a hozzá tartozó 292 négyzetméter területtel. Kikiáltási ár: 9.000 lej.
4. A dicsőszentmártoni Június 1. utca 17. szám alatti 4835 négyzetméteres beltelek (volt tervezőműhely). Kikiáltási ár: 65.000 lej.
5. A dicsőszentmártoni Avram Iancu utca 158. szám alatti légvédelmi óvóhely a hozzá tartozó 561 négyzetméter területtel. Kikiáltási ár 11.000 lej, valamint 6.276 négyzetméteres beltelek (az étkezde körül), kikiáltási ár 135.500 lej, összesen 146.500 lej.

Az árverés október 13-án 13 órakor lesz a cégfelszámoló Marosvásárhely, Ștefan cel Mare utca 9/3. szám alatti székhelyén, és péntekenként ugyanazon helyszínen és időpontban megismétlik, a javak értékesítéséig.

Az árverésen részt vehetnek azok a magán- és/vagy jogi személyek, akik/amelyek megvásárolják a tenderfüzetet, és garanciaként kifizetik a kikiáltási ár 10%-át, valamint a részvételi díjat az árverést megelőző napon 13 óráig.

Bővebb felvilágosítás

a 0365/807-882-es és a 0745-146-096-os telefonszámon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ héjatlan tökmag, fejtőgép. Tel. 0747-480-255. (20815-I)

VESZEK régi festményeket, antik bútorokat, porcelántárgyakat stb. Tel. 0731-309-733. (20758-I)

ELADÓ 14 ár telek az Erdő utcában. Tel. 0737-508-077. (20676)

ELADÓK 30, 20, 12 és 8 vedres tölgyfa boroshordók, szőlőprés, daráló, 8 vedres kármentő, 3 bontott csempekálya, két tisztafagyókér (30 kg/darab), egy félversenyerékpár, egy gyermekbicikli. Érdeklődni a 0743-548-101-es telefonszámon. (sz.-I)

KEMÉNY tűzifa eladó. Tel. 0742-866-258. (20912-I)

ELADÓ vörösbarnak való cabernet szőlő a Dacia környékén. Érdeklődni a 0753-638-487, 0265/224-391-es telefonszámon. (20927)

BORSZŐLŐ rendelhető Ákosfalván. Tel. 0756-811-553. (mp)

LAKÁS

KIADÓ garzonlakás a Kárpátok sétányon. Tel. 0744-694-380. (20886-I)

ELADÓ földszinti, 3 szobás tömbházlakás az Uniriiban. Tel. 0741-224-592. (20890)

LÁNY lakótársat keresünk (az orvosi egyetem közelében). Tel. 0742-523-072. (20926-I)

NAGYON kedvező áron kiadó összkomfortos tömbházlakás a Kövesdombon egy idős úriember számára. Tel. 0752-833-612. (20937-I)

ELADÓ ház Márkodban, központi helyen. Telek 1800 m². Ára: 26.500 euró. Tel. 0745-928-192. (20941-I)

ELADOM kövesdombi, IV. emeleti, 2 szobás tömbházlakásom, vagy elcserélem földszinti tömbházlakással. Tel. 0740-192-092. (20950-I)

MINDENFÉLE

BIOLÓGIÁBÓL orvosi egyetemre, érettségire vagy bármilyen vizsgára felkészítőt tartok. Tel. 0742-666-631. (p.-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (67049-I)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. (20328-I)

RENDELÉSRE BÚTOROKAT KÉSZÍTEK PAL-ból vagy MDF-ből minden méretben: konyhabútor, hálószobabútor, szekrények nappaliba, beépített gardrób szekrény. Ajánlott szolgáltatások: pontos mérés, tanácsadás és személyre szabott tervezés, 3D-s látványtervezés, szállítás, bútorösszeszerelés. Tel. 0748-691-858. (67463-I)

TERMOPÁN ajtók, ablakok javítása, szűnyoghálók, rolók rendelésre. Tel. 0771-383-725. (20527)

IDŐSGONDOZÁST vállalkoz. Tel. 0752-849-226. (20931)

VÁLLALOK szobafestést, mázolás, lépcsőházfestést, csempe-, padló-csempe-, lamináltparkett-lerakást garanciával. Tel. 0746-552-473. (20764-I)

FUVART, bútorhordást vállalkoz személyzettel, külföldre is, valamint csomagszállítást Budapestre. Vállalkoz törmelékiszállítás. Tel. 0749-543-104. (20768-I)

KÜLSŐ-BELSO MUNKÁLATOKAT vállalkoz: új tetők építését vagy meglévő felújítását, teraszépítést, cserépforgatást, szigetelést, nemes vakolatot, glettelést, festést, erkélyek beépítését, szigetelését. Tel. 0749-647-127. (20811-I)

VÁLLALUNK bármilyen tetőkészítést és kisebb javítást. Tel. 0758-598-133, István. (20837)

VÁLLALUNK fa kivágását, elhordását. Tel. 0770-621-920. (20846-I)

VÁLLALUNK bármilyen típusú tetőfedést, kisebb javítást, külső-belső munkát 10% kedvezménnyel. Tel. 0751-696-823. (20823-I)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST stb. vállalkoz. Tel. 0771-605-189. (20795-I)

VÁLLALUNK garázsjavítást, szigetelést, tetőfedést Lindab lemezzel, bármilyen javítást, benti munkát, festést, glettelést. Hívjanak bizalommal, bármiben rendelkezésükre állunk! Tel. 0767-837-782. (20715-I)

VÁLLALOK szobafestést, teraszjavítást és bármilyen kisebb benti vagy kinti javítást. Nyugdíjasoknak 20% kedvezmény. Tel. 0740-358-662, László. (20865)

VÁLLALUNK: szobafestést, szigetelést, bármilyen kisebb javítást. Készítünk új háztetőt, virágcserepet lemezből. Tel. 0756-596-889, Berecki Sándor. (20844-I)

TAPASZTALT szakember vállal garanciával: szigetelést polisztrénnel, padló-, falicsempe- és parkettlerakást, tetőjavítást, tetőkészítést, festést, teraszjavítást, teraszfestést, kerítésjavítást, kerítéskészítést, kapujavítást vagy -készítést, garázsjavítást, garázsfedést. Október 15-ig 15% kedvezmény. Tel. 0720-382-644, András. (20865)

TETŐFEDŐ BÁDOGOS vállal tetőkészítést, külső-belső szigetelést, meszelést, javítást és bármilyen munkát, takarítást stb. Tel. 0747-508-707. (20854-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést, tetőjavítást, cserépforgatást, garázstető-javítást, meszelést, szigetelést polisztrénnel és bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-899-145. (20900-I)

VÁLLALUNK háztetők készítését cserépből vagy Lindab lemezből, hidroizolációt kartonnal vagy poliészterrel, meszelést és kisebb javítást stb. Nyugdíjasoknak 10% kedvezményt adunk. Tel. 0756-825-935, Csaba. (20845-I)

CÉG régi házak teljes felújítását vagy bontását vállalja. Tel. 0774-574-527. (20846-I)

TAPASZTALATTAL rendelkező 65 éves, nyugdíjas nő, kisgyermek gondozását vállalom. Tel. 0775-546-048. (20938-I)

TÉVÉ-, MOSÓGÉPJAVÍTÁS a kliens lakásán. Tel. 0740-527-205. (20939-I)

TÁRSKERESÉS

69 ÉVES (175/82) nyugdíjas, egyedülálló, saját lakással rendelkező férfi megismerkedne korban hozzá illő nővel. Tel. 0754-513-100. (20932-I)

MAROS megyéből származó, német nyugdíjas vagyok. Harminc évig éltem Németországban. 2011-ben visszajöttem Marosvásárhelyre. Szeretnék megismerkedni egy egyszerű, kedves hölgygel komoly barátság céljából. További információ a 0740-082-346-os telefonszámon. (20940-I)

ELHALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy a kedves férj, apa, nagypapa és barát, a marosvásárhelyi születésű

VALTER ISTVÁN
közgazdász

2023. október 3-án, életének 73. évében visszaadta lelkét Teremtőjének.

Temetése 2023. október 6-án, pénteken 15 órakor lesz Sepsiszentgyörgyön a szemerjai református gyülekezet ravatalozóházától.

Szerettei. (20943-I)

MEGEMLEKEZÉS

*Csendben állok,
emlékezem.
Nem halt ő meg,
még mindig él nekem.*

Nyolc éve távozott az öröklétbe a párom, néhai

VÁRADI TERÉZ

volt urológiai asszisztensnő.

Pihenése legyen békés,
csendes!

Gábor. (20909)

Szomorúan, de kegyelettel emlékezünk

HAVADTŐIANIKÓ

halálának harmadik évfordulóján az Ő önzetlen szeretetére, jóságára.

Akik ismerték és szerették, gondoljanak rá kegyelettel. Testvére, András, családja és szerető élettársa, S. János.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Még mindig nagyon hiányzol, ANIKÓCI! (20928-I)

„Adhat Isten néked kincset, gazdagságot, rubintokat és gyémántot, márványpalotát, adhat pénzt, ragyoghat rajtad drága ékszer, csak egyet nem adhat kétszer: Édes jó anyát.”

(Honhty Hanna)

Szívem mély fájdalmával, a hiányérzet örök küzdelmével emlékezem a szeretett édesanyámra, a vajdaszentiványi születésű

DEMETER IRÉNRE,

aki ma, október 6-án 5 éve eltávozott – hitem és reményem szerint – az örök béke honába.

Gondoljunk rá mindannyian kegyelettel!

Mai napig szerető és bánatos fia, Jancsi. (20936-I)

Fájó szívvel emlékezünk október 8-án a marosszentgyörgyi

KOCSIS ANNÁRA

szül. Tordai

halálának hatodik évfordulóján. Emlékét szeretettel őrzi három leánya és családjuk. (20913-I)

Kegyelettel és szeretettel emlékezünk október 6-án a marosugrai **BÜKKÖSI JÓZSEFRE** halálának tizennyolcadik évfordulóján. Emléke szívünkben tovább él. Nyugodjon csendesesen! Szerettei. (20955-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Tisztelettel emlékezünk volt osztályfőnökünkre, **BORDI GÉZA** tanár úrra. Őszinte részvétünk a gyászoló családnak. Az 1999-ben végzett művészeti XII. B osztály diákjai. (sz.-I)

Isten nyugtassa békében **BORDI GÉZA** tanár urat, osztályfőnökünket, mély tisztelettel búcsúzunk. Az 1969-ben végzett diákok. Őszinte részvétünk a gyászoló családnak. Sajgó Ilona. (-I)

Őszinte részvétellel, tisztelettel és kegyelettel emlékezünk elhunyt tanárunkra, **BORDI GÉZÁRA**. A Bolyai Farkas Líceum 1961-ben végzett évfolyama. Őszinte részvétünk a családnak. Isten nyugtassa békében! (20953-I)

Szomorú szívvel, megrendülten értesültünk osztálytársunk, **BALOGH ZOLTÁN** elhunytáról. Kedves emléke velünk marad. Nyugodjon békében! Őszinte részvétünk gyászoló szeretteinek. Az 1970-ben végzett bolyais XII. E osztály. (20954-I)

SZALADJ

EGY JÓ CÉLÉRT!

VASÁRNAP
OKT. 8

MEGTALÁLSZ MINKET A SOMOSTETŐN!
10:00 - 18:00

A NEHÉZ SORSÚ GYEREKEK IS MEGÉRDEMLIK A KÉNYELMES LÁBBELIT.

ADOMÁNYODDAL ŐKET SEGÍTJÜK!

HELYSZÍN AZ ÁLLATKERT!

Hitel mezőgazdászoknak KKV Gépek
Eszközök Gépek pályázatok KKV Hitel

KKV Modernizálás
pályázatok Eszközök

LAM

Hitel Eszközök Gépek
Eszközök Modernizálás

KKV Hitel
mezőgazdászoknak pályázatok Gépek KKV

MICROCREDIT • MIKROHITEL

0720 030 804

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaphól származó összeggel októberre ártámogatott (ingyenes) orvosi analízisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között.

24 ÉVE!

A RÁDIÓ GAGA SZERVEZÉSÉBEN /
RADIO GAGA PREZINTÁ

rádió
Gaga

MAGNA CUM LAUDE

AKUSZTIKUS KONCERT /
CONCERT ACUSTIC

2023. OKT. **16.** MAROSVÁSÁRHELYI KULTÚRPALOTA
PALATUL CULTURII DIN TÂRGU MUREȘ **16.**

70 LEI | **18⁰⁰ / 20⁰⁰** | **OCT. 2023.**

BELEPŐKET KIZÁRÓLAG A MAROSVÁSÁRHELYI KULTÚRPALOTÁBAN VÁSÁROLHATNAK.
BILETLE SE GĂSESC EXCLUSIV LA CASEA PALATULII CULTURII DIN TÂRGU-MUREȘ.

Marosvásárhelyi
Kutymenhely

INGYENES STERILIZÁLÁSI KAMPÁNY

A gazdás és gazdátlan kutyák és macskák számára

A Városi Kertészet a Városi Kutymenhelyen keresztül ingyenes sterilizálási kampányt hirdet Marosvásárhelyen, a gazdával rendelkező és gazdátlan kutyák és macskák számára.

A kampányra a **Pрут utca 24.** szám alatt található **kutymenhely rendelőjében** kerül sor.

Időpontot a **0725-609.434**-es telefonszámon lehet kérni, hétfőtől péntekig, **8:00 és 15:00** óra között.

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

Spălătorie și detailing auto

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

ETV TELEVIZIO

ÜZENET SZERETETTEL

Béres Ildikóval és Barabási Tivadarral

